

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra marketingové komunikace a PR

**Vplyv politického presvedčenia na
vyhodnocovanie objektívnych informácií**

2022

Bc. Nina Ševčíková

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra Marketingové komunikace

**Vplyv politického presvedčenia na vyhodnocovanie
objektívnych informácií**

Diplomová práce

Autor práce: Bc. Nina Ševčíková

Studijní program: Strategická komunikace

Vedoucí práce: Mgr. Anna Shavit, Ph.D.

Rok obhajoby: 2022

Prehlásenie

1. Prehlasujem, že som predkladanú prácu spracovala samostatne a použila len uvedené pramene a literatúru.
2. Prehlasujem, že práca nebola využitá k získaniu iného titulu.
3. Súhlasím s tým, aby práca bola prístupná pre študijné a výskumné účely.

V Praze dňa 2.8. 2022

Bc. Nina Ševčíková

Bibliografický záznam

ŠEVČÍKOVÁ, Nina. *Vplyv politického presvedčenia na vyhodnocovanie objektívnych informácií*. Praha, 2022. 100 s. Diplomová práca (Mgr). Univerzita Karlova, Fakulta sociálných vied, Institut komunikačných štúdií a žurnalistiky. Katedra marketingové komunikace a PR. Vedoucí diplomové práce Mgr. Anna Shavit Ph.D.

Rozsah práce: 111 728 znakov

Anotace

Diplomová práca nazerá na problematiku politického presvedčenia u slovenských voličov a následnú analýzu vplyvu tohto presvedčenia na vyhodnocovanie informácií. Ako cieľ si za pomoci kvantitatívneho výskumu, konkrétne dotazníkového šetrenia, určuje zmapovať tento vplyv.

Teoretická časť sa preto zaoberá dvoma hlavnými časťami. V prvej sa usiluje definovať politické presvedčenie, jeho vznik u voličov a taktiež vymenováva rôzne vplyvy, ktoré naň pôsobia. Ďalej politické presvedčenie kategorizuje. V druhej teoretickej časti práca poníma slovenský kontext politickej komunikácie, rozoberá stranícke rodiny, aktuálny stav politických strán a zameriava sa na slovenského voliča a jeho ponímanie demokracie.

V praktickej časti sú vymedzené ciele výskumu. Z výsledkov vyplynulo, že respondenti, ktorí identifikujú svoje politické presvedčenie ako silné, sú oveľa rozhodnejší pri vyhodnocovaní prijímaných informácií na základe súhlasu a nesúhlasu. Zistenia zároveň naznačujú, že identifikácia voliča na ľavo-pravej škále politickej orientácie nemá významný vplyv na súhlas alebo nesúhlas pri prijímaní informácií.

Annotation

The diploma thesis looks at the issue of political conviction among Slovak voters and the subsequent analysis of the influence of this conviction on the evaluation of information. As a goal, with the help of quantitative research, specifically a questionnaire survey, it determines to map this impact.

The theoretical part therefore deals with two main parts. In the first, it tries to define political belief, its formation among voters and enumerates various influences that act on it. It further categorizes political beliefs. In the second theoretical part, the thesis dives into the Slovak context of political communication, analyzes party families, the current state of political parties and focuses on the Slovak voter and his perception of democracy.

In the practical part, the objectives of the research are defined. The results showed that respondents who identify their political beliefs as strong are much more decisive in evaluating the received information based on agreement and disagreement. At the same time, the findings indicate that voter identification on the left-right scale of political orientation does not have a significant impact on agreement or disagreement when receiving information.

Klíčová slova

politické presvedčenie, voličský postoj, politická orientácia, volič, voličské správanie, politická komunikácia

Keywords

political beliefs, voter's attitude, political orientation, voter, voter's behavior, political communication

Title

The influence of political beliefs on the evaluation of objective information.

Poděkování

Chcela by som sa poďakovať mojej pani školiteľke Mgr. Anna Shavit, Ph.D. za pomoc, podnetné rady a ochotu pri konzultáciách. Zároveň chcem na tomto mieste poďakovať rodine a priateľom, konkrétne Milanovi Urbaníkovi za jeho podporu a cenné rady počas písania práce.

Obsah

Úvod	3
1 Vládna komunikácia, politická sociológia, politická socializácia	5
1.1. Vymedzenie pojmov politická komunikácia, politická sociológia, verejná mienka, politická socializácia	5
2 Voličské správanie	7
2.1. Politické presvedčenie	8
2.2. Formovanie politického presvedčenia	10
2.2.1. Priame činitele formujúce presvedčenie u voličov	10
2.2.1.1. Racionálny aspekt vo voličskom správaní	10
2.2.1.2. Sociálno-psychologické aspekty	11
2.2.1.3. Sociálne aspekty	12
2.2.2. Nepriame faktory ovplyvňujúce politický postoj	12
2.2.3. Motivácia	13
2.2.4. Politické hodnoty v kontexte voličského presvedčenia	14
2.3. Kategorizácia politického presvedčenia	14
2.4. Sila politického presvedčenia na základe ľavo-pravej škály	17
3 Politická komunikácia na Slovensku	19
3.1. Politické strany na Slovensku	19
3.1.1. Stranícke rodiny na Slovensku a jej lídri	19
3.1.2. Slovenskí voliči	21
3.1.2.1. Vnímanie demokracie	21
3.1.2.2. Aktuálny stav politiky v očiach slovenských voličov	22
4 Výskumná časť	25
4.1. Kvantitatívny výskum	25
4.2. Cieľ výskumu a vymedzenie premenných	25

4.2	Stanovenie si hypotéz	26
4.3.	Predmet výskumu	26
4.4.	Výber metódy zberu dát	26
4.5.	Priebeh zberu dát	28
4.6.	Deskriptívna analýza dát	28
4.1.	Overovanie hypotéz	44
5	Diskusia	50
5.1.	Limitácia výskumu	59
	Záver	61
	Summary	64
	Zdroje	67
	Zoznam obrázkov	76
	Zoznam grafov	77
	Zoznam tabuliek	79
	Téza	81
	Prílohy	84

Úvod

Po páde komunistického režimu v 1989 v Československu a nastolení politickej slobody sa prirodzene predpokladalo, že verejnosť bude chcieť viac participovať na politickom živote. Spoločnosť, ale tak nekonala. Očakávania neboli naplnené, pretože nastal tzv. participačný paradox kedy sa nevytvorila občianska kultúra a nevštiepila občanom väčšie zapojenie vo veciach politických (Bútorová, Gyárfášová, 2010, s. 457). S paradoxným správaním voličov sa stretávame aj dnes. Podľa každoročného prieskumu Transparency International (2020), ktorá skúma vnímanie korupcie (meranie CPI) v európskych krajinách, Slovensko sa nachádza o 12 bodov pod celoeurópskym priemerom (56. miesto). Aj napriek tomuto vnímaniu, voličské preferencie stúpajú práve stranám a lídrom, ktorí prispievajú k týmto škandálom (Focus, 2022).

Vedecká obec sa snaží rôznymi teóriami a definíciami ustáliť voličské správanie, ktoré je aj napriek tomu plné otáznikov. Všetchno vnímanie voličov ako súčasť politickej komunikácie je nesmierne dôležité pre akékoľvek budovanie komunikačných stratégií.

Nálada slovenskej spoločnosti je naozaj rozmanitá a odráža stav politickej scény. Táto scéna ponúka voličom na výber zo strán, ktoré majú rôzny ideologický charakter. Existujú tu nie len strany so sociálnodemokratickým, liberálne pravicovým či kresťansko pravicovým zameraním, ale napríklad aj strana Kotlebovci – ĽSNS či Republika, ktorých orientácia je krajne pravicová. Toto spektrum, ktoré nám slovenská politika ponúka, dáva voličom priestor pre výber strany, s ktorou sa stotožní. Do tohto rozhodovacieho procesu vstupuje mnoho aspektov a dnes už poznáme efekty, ktoré vplyvajú na rozhodovanie a preferenciu verejnosti alebo ako veľmi dôležitú rolu zastáva politik, ktorý voličom predáva informácie. Naopak, kde nastáva určitý priestor v skúmaní je, akú úlohu hrá politické presvedčenie pri prijímaní informácií s politickým kontextom.

Cieľom práce je za pomoci kvantitatívneho výskumu, konkrétne dotazníkového šetrenia, zmapovať vplyv politického presvedčenia na vyhodnocovanie objektívnych informácií. Predmetom výskumu budú slovenskí voliči. Práca v prvej časti sa bude zaoberať pojmami ako politická sociológia a neskôr aj verejná mienka, či politická socializácia. Bude sa hĺbkovo venovať voličským postojom a ustáli pojem presvedčenie. Vymedzí si aké rôzne vplyvy existujú na jeho formovanie a taktiež predstaví jednoduchú kategorizáciu politického presvedčenia. Na záver prvej časti sa zameria na silu politického presvedčenia a výskumy, ktoré sa tejto témy týkajú. Následne práca zúži pole skúmania na slovenskú politickú scénu,

kde najskôr predstaví politický stav, strany a stranícke rodiny. Zároveň popíše slovenského voliča a jeho názory na demokraciu a volebné preferencie.

Teoretická časť má za úlohu pripraviť tzv. pôdu pre výskum a bude hľadať odpoveď na výskumné otázky, ktoré sme si vymedzili nasledovne: Ako vplýva politické presvedčenie na vyhodnocovanie objektívnych informácií? Aký je vzťah medzi silou politického presvedčenia u voličov a mierou súhlasu s prijatými informáciami? Následne budeme výsledky výskumu diskutovať.

Na záver je potrebné ozrejmiť skutočnosť, že nastala odchýlka v téze a neskoršom spracovaní výskumu. Prvotným cieľom tejto práce bolo zmapovať vplyv politického presvedčenia na voličoch na vyhodnocovanie takých informácií, ktoré pochádzajú od politika, s ktorým sa volič politicky nestotožňuje. Však po dôslednom zvážení a konzultácie s pani školiteľkou sme sa rozhodli prácu zjednodušiť a vyradiť z výskumu premennú sympatizovanie s konkrétnym politikom. Toto rozhodnutie bolo podmienené rozsahom práce a faktom, že výsledky by mohli byť nedostatočné z hľadiska výberu metódy výskumu. Zároveň toto zjednodušenie nám ponúkal priestor pre hlbší pohľad do analýzy voliča, ako predmetu výskumu. S týmto zreteľom sme sa uspokojili s výskumom, ktorý sa zameriava na vplyv politického presvedčenia a vyhodnocovanie, resp. prijatie informácií. Veríme, že v takomto rozsahu bude práca plnohodnotná a prispeje svojimi výsledkami do politickej komunikácie.

1 Vládna komunikácia, politická sociológia, politická socializácia

1.1.Vymedzenie pojmov politická komunikácia, politická sociológia, verejná mienka, politická socializácia

Vedecká obec nám ponúka mnohé pohľady a teoretické rámce na pojem politická komunikácia. Dôvodom je fakt, že ide o obsiahlu škálu javov, ktoré do nej spadajú a rozširujú jej teoretický záber a preto je pomerne náročné sa zhodnúť na ustálenej definícii. (Žuborová, 2010). Pre účely tejto práce budeme používať definíciu McNaira (2011, s. 3), ktorý rozšíril definíciu Dentona a Woodwarda z roku 1990. Autori ponímajú politickú komunikáciu ako akt založený na alokácii verejných zdrojov, úradnej moci a sankcionovaní. Teda jej hlavnou funkciou je vytvárať určitý diskurz o autoritách. McNair (2011) túto definíciu prebral a teda vymedzil v nej zámery, ktoré je vhodné v rámci tejto práce spomenúť. V politickej komunikácii ide o všetky formy komunikácie, ktoré sa sústreďujú na dosahovanie konkrétnych cieľov a sú prezentované zo strany politických aktérov. Táto komunikácia je určená pre nepolitických príjemcov, medzi ktorými patria napríklad novinári alebo voliči. Všetky formy tejto komunikácie budujú politický proces a sú teda jej neodmysliteľnou súčasťou (Chaffee, 1975). „Fungujúca politická sféra je závislá na informáciách“ (Kováčová et al., 2019, s. 58). S politickou komunikáciou sa spája aj pojem politická kampaň, ktorá je taktiež signifikantnou súčasťou tohto komunikačného procesu. Benoit (2017) nám predstavil funkčnú teóriu politickej kampane, ktorú vymedzil ako nástroj na dosahovanie konkrétneho cieľa. Tento cieľ je tvorený komunikačnými formátmi, od politických debát, TV reklamy až po printovú reklamu a reklamu na sociálnych sieťach. Každý z týchto formátov je nasadený v konkrétny čas a spoločne vysielajú správu voličovi, ktorý je ústredný príjemca a zberateľ všetkých informácií. Podľa Benoita (2017) je však dôležité spomenúť, že tento príjem informácií nie je regulovaný len politickým aktérom, ale vstupujú do neho aj vonkajšie podnety – diskusie s kamarátmi, rodinou atď., ktoré formujú konečnú správu pre voliča. Politické kampane majú dôležitú funkciu, pretože sústreďujú všetku politickú komunikáciu, do ktorej zahrňame kontext, správu a všetky vyjadrenia v rámci kampane. Racionalizujú všetky ciele politických aktérov, ktorí sú ústredným bodom kampane (Powell, Cowart, 2015).

Na pojem politická sociológia sa taktiež dá pozerat' rôznymi spôsobmi, však faktom ostáva, že tento termín spája dve vedné disciplíny - politológiu a sociológiu. Diferenciácia

spočíva v makro a mikro pohľadoch na jeho význam. Vo význame makro ponímame politickú sociológiu ako na vedu, ktorá sa zaoberá politickými inštitúciami a politikou na štátnej úrovni. Inými slovami makro pohľad je zameraný na celkový pohľad a vzťahy v politickom kontexte. Vo význame mikro poznáme definíciu, ktorá sa zameriava na zúžený pohľad na sociálne systémy, vplyvné činitele tvorby a príčiny správania tak ako u občanov, verejnosti či voličov, tak aj na obraz politických činiteľov (Manza, 2011). Dôležitosť tohto pojmu v práci je založená práve na mikro pohľade, ktorý nás bude zaujímať pri voličskom správaní. Formovanie individuálneho názoru v rámci politického života občana sa zhromažďuje do väčších celkov alebo skupín, kde nastávajú strety alebo rozpory. Tento súhrn postojov sa nazýva verejná mienka (z ang. public opinion) a tak ako aj mnohé definície. Jej ustálenosť nie je úplne jasná. Protichodnosť nastáva práve pri ponímaní verejnej mienky ako stavu širokej zhody alebo stavu, kde sa verejnosť navzájom rozpojuje v politických otázkach (Glynn, 2016). S pojmom verejná mienka je však dôležité sa v rámci tejto práce oboznámiť a bude nás zaujímať definícia, ktorá zahŕňa komunikáciu ako nástroj, ktorý prispieva ku formovaniu verejnej mienky, ale nie je jej priamy vplyv. Podľa Lazarsfelda sa tento politický názor formuje aj na základe mienkotvornej osoby, ktorú tak prijíma väčšia časť ľudí (Moy, Bosch, 2013, s. 296). Faktom ostáva, že tento pojem má historické zakorenenie, pričom už v roku 1922 W. Lippmann uznal, že vplyv na formovanie verejnej mienky má niečo väčšie a vplyvnejšie a nie je to len súhrn individuálnych názorov tvorených myslením verejnosti (Rythoven, 2021). Meranie verejnej mienky sa dá realizovať na viacerých úrovniach, buď vo forme prieskumov, volebných výsledkov alebo experimentálnych výskumov (Tóth, n.d., s. 22).

Zapojenie voličov do politického procesu, kedy sa spolupodieľajú na budovaní spoločnosti vytvára vďaka pluralizmu diferencované postoje a názory. Pre jasnejšie chápanie nie skupinového, ale individuálneho budovania budeme používať pojem politická socializácia, ktorej definícia je založená na skúsenosti, ktorú volič alebo budúci volič nadobúda počas svojho života a je to proces, kedy občania sa politicky zorientujú a budujú si svoj politický názor. Tieto skúsenosti podľa Neudorfa a Smetsa (2017) formujú politické presvedčenie, myslenie, neskôr aj politické zainteresovanie a v konečnom dôsledku aj správanie, alebo aj vonkajšie prejavy tejto socializácie. Podľa autorov sa spomínané skúsenosti rôznia a nie sú vo vedeckej obci preskúmanou časťou. Názory na stálosť, resp. to či presvedčenia a názory u voličov sú trvácne alebo časovo obmedzené sa taktiež rozlišujú (ibid, 2017).

2 Voličské správanie

Voliči sa počas politického života dostávajú do rôznych situácií, kde musia urobiť voličské rozhodnutie. Najčastejšie sa pri tomto akte stretávajú voliči pri voľbách. Toto rozhodnutie je podmienené rôznymi faktormi a v závere nemusí byť najzaujímavejšie, čo bolo výsledkom tohto rozhodnutia, napríklad vo voľbách, ale prečo daný volič taký výber urobil. Spomínanú spleť faktorov je častokrát veľmi ťažké predikovať či definovať (Prysby, Scavo, n.d.). Voličské správanie podľa Sopóciho (1998, s. 1) môžeme vnímať ako sociologický jav v politickom kontexte, ktorý hovorí o voličoch, ktorí majú tendenciu sa na individuálnej alebo skupinovej úrovni určito správať, čo môže byť výsledkom spontánneho alebo kontrolovaného chovania. Často zameniteľný pojem konanie, podľa tohto autora skrýva v sebe význam účelovosti. Inými slovami volič nekoná pudovo, ale plánovane a snaží sa dosiahnuť konkrétny cieľ. Nás zaujíma pojem voličské správanie, pričom sa taktiež spomína problematickosť predikovania rozhodnutia voliča na základe jeho správania. Sopóci vo svojej publikácii, však vysvetľuje predikatívnosť rozhodnutia na základe kauzálneho lievika, kde zohľadňuje rôzne faktory ovplyvňujúce voličské správanie.

Obrázok 1: Kauzálny lievik na predvídanie hlasovania voliča (Sopóci. 1998. s. 5)

Kauzálny lievik predstavuje zložitosť a veľké množstvo faktorov, ktoré vplyvajú na správanie voličov. Tento obraz vplyvov však môže viesť k záveru, že volič je pri rozhodovaní pevne presvedčený o svojom konaní. Ak sa pozrieme na percento nerozhodnutých voličov v Českej republike, tak podľa prieskumu Behavio (2017) bolo dva týždne pred parlamentnými voľbami až 51 percent nerozhodnutých voličov. Nerozhodnosť spočíva aj v celkovej dynamike politickej scény, aktuálnej situácie a nálade spoločnosti. Pre najlepšie pochopenie voličských rozhodnutí nám dopomôže chápanie a teoretický rámec politického presvedčenia, ktorý zohľadňuje viacero vplyvov a faktorov.

2.1. Politické presvedčenie

Práca sa zameriava na politické presvedčenie u voličov, pričom definícia slova presvedčenie je ťažko uchopiteľná a zamieňa sa s pojmom postoj. V psychológii existuje pomerne veľký súlad významu týchto pojmov a pre účely tejto práce budeme používať pojmy, tak ako presvedčenie, ale aj postoj ako zhodné. Definovať si ich samostatne na úrovni psychológie by bolo nad rámec tejto práce a podľa Eagly a Chaikena (1993) je presvedčenie súbor alebo spojenie postojov, preto budeme pracovať s oba pojmami na rovnakej úrovni.

Definícia pojmu postoj je zakotvená v sociálnej psychológii. Pričom sa s ním začalo pracovať výraznejšie po druhej svetovej vojne. Rozdielnosť chápania tohto pojmu spočíva v psychologickom objekte, ktorý formuje postoj. Pre účely tejto práce a primárne zameranie výskumu na jednoduché zmýšľanie respondentu v rámci dotazníkového šetrenia, predstavíme definíciu od Krecha, Crutchfielda a Ballacheyla (1962), ktorí postoj chápu ako sériu názorov a emócií človeka, ktoré majú pozitívnu alebo negatívnu konotáciu voči inej osobe, veci alebo udalosti. Dôležitú definíciu nám ponúka aj Fazio (1989, s. 155; Ajzen, 1988, s. 4), ktorý postoj spája aj s hodnotením daného objektu, osoby alebo udalosti. Z predstavených definícií je pre nás dôležité práve hodnotenie niečoho alebo niekoho v určitom emocionálnom apely.

Ak sa pozrieme na teoretické zakotvenia pojmu postoj, poznáme dva hlavné prúdy. Prvým je Katz (1960, s. 163), ktorý predstavil funkčnú teóriu o štúdií postojov, pričom postoje kategorizoval do rôznych emocionálnych stavov, kde každý postoj sa objavoval pri aplikovaní určitého apely. Napríklad ego-defenzívny postoj sa prejavoval u subjektu pri nenávisťných a vyhrážajúcich sa apeloch. Taktiež hovoril o formovaní postoja na základe sociálnych vplyvov, pričom sa dotýkal aj o politické postoje, kde hovoril, že voliči majú tendenciu minimálne zovšeobecňovať svoje postoje, čo sa týka politických otázok. V praxi teda ak podporujú kandidáta na základe politického presvedčenia, neznamená to, že podporujú celú stranu. Prekrývajúcou teóriou tej od Katza bola predstavená funkčná teória o štúdií postojov autorov Smitha, Brunera a Whitea (1956). Zhoda teórií značne ukazuje silné sociálne väzby pri formovaní postoju a zjednotení sa, že postoj je odpoveďou na konkrétne situácie a je oveľa viac zakorenená ako názor, ktorý sa formuje krátkodobo. Pričom však názor a postoj sa nevyklučujú, ale ako pojmy sa prekrývajú. Podľa Kiesler, Collins a Miller je hlavný rozdiel v názore a postoji, taký, že názor je reakciou na danú

situáciu a vyjadruje postoj alebo presvedčenie samotné (Kiesler, Collins a Miller, 1967, s. 4).

Výnimkou problematiky definovania si pojmu presvedčenie nie je ani to politické, však vo všeobecnom merítku sa poníma o ňom ako o určitom aspekte rozmýšľania u voličov v politickom kontexte. Náročnosť definovania spočíva hlavne v určitej nezhode vplyvov formujúcich toto presvedčenie a keďže sa jedná o formu premýšľania a rozhodovania sa u ľudí, ide o subjektívny pojem plný otáznikov o jej stálosti, či naopak nestálosti (Mutz, 1998). Preto si predstavíme niekoľko konvenčných prístupov o ponímaní tohto pojmu.

To, čo samotné politické presvedčenie je, ako vzniká a čo naň vplýva bude hlavnou časťou tejto práce. Pri definovaní spomínaných prístupov budeme používať pojem politický postoj (z ang. political attitude), ktorý je v mnohých vedeckých prácach synonymom pre politické presvedčenie.

V tomto kontexte je teda politický postoj dôležitým skúmaným prvkom v politických vedách, pričom objektivizuje voliča a voličské správanie (Allport, 1929, s. 221). Z historického hľadiska sa politický postoj začal skúmať na systematickej úrovni hlavne v 30. rokoch minulého storočia na americkej vedeckej pôde. Významným výskumom politického postoja voličov môžeme považovať konkrétny od autorov Lazarsfelda, Berelsona a Gaudeta (1968), ktorí skúmali voličské správanie a rozhodovanie voličov počas volieb. Z výskumu vyplynulo, že voličský postoj, ktorý má predispozíciu byť voči konkrétnemu politikovi negatívny nie je ovplyvniteľný k zmene ak sa daná percepcia deje v masmédiách. Inými slovami, ak určitý volič nie je svojim politickým postojom naklonený ku konkrétnemu politikovi, masmédiá, ktoré vykresľujú daného politika v pozitívnom obraze, neovplyvnia zmenu voličského postoja.

V širšom význame je politický postoj podľa Bella, Schermera a Vernora (2009, s. 856) spájaný so sociálnymi činiteľmi a učením sa počas života človeka. Ide teda o sériu dlhodobých a zakotvených názorov na politické témy. Tak ako význam pojmu postoj podľa odborníkov obsahuje hodnotiacu zložku, u politického postoja to nie je výnimkou. Na dané hodnotenie objektu postoja je aplikovaná behaviorálna odpoveď. Inými slovami volič pri určitej politickej otázke pristupuje k jeho hodnoteniu na základe politického postoja. Tento súhrn postojov v politickom kontexte predurčuje jeho prístup k politickému životu. Súhrn všetkých názorov na politické otázky sa zlučuje do politického postoja a podľa Rosenberga môžeme tieto postoje konvenčne rozdeliť medzi radikálny, progresívny, konzervatívny a liberálny politický postoj voličov (Rosenberg, 1942, s. 68).

Limitácia definovania politického postoja nastáva taktiež aj v nezhode jej stálosti, ktorú sme spomínali vyššie. Významným odborným prvkom v danej problematike nám ponúka Lazarsfeld (1949) s odborníkmi z Kolumbijskej Univerzity, ktorý rozdelili politické postoje na dva prúdy. Jedným z nich je teda, že postoj je takým silným motivátorom, že nedochádza k jeho menosti pri voľbách a teda rozhodnutie je potvrdené tým, čo volič vyznáva. Druhý teda vyplýva práve zo zmeny správania vo voľbách a prejavovaní svojich postojov pred nimi.

2.2. Formovanie politického presvedčenia

Celý proces politickej komunikácie, kde sú súčasťou všetky zainteresované subjekty od politikov, celé politické strany až po voličov si môžeme predstaviť ako jeden „ekosystém“. Počas života je volič vystavený mnohým impulzom, ktoré ho formujú k určitému postoj. Je dôležité spomenúť, že postoj je tvorený nie len tým, čím sa obklopuje, ale aj vnútornými hodnotami, vzdelaním a rôznymi inými okolnosťami prispievajúcimi k tvorbe názoru (Smolka, Smolková, 2017, s. 14).

Ako sme spomínali, politické presvedčenie sa formuje na základe faktorov, ktoré môžu byť definované na individuálnej alebo skupinovej úrovni. Podľa Rosenberga (1942, s. 68) sú vplyvnými faktormi formujúcimi politické presvedčenie malé vplyvné činitele, ktoré sa zhľukujú do celkového postoja, ktorý predurčuje politické správanie. Inými slovami ide o faktory, ktoré ovplyvňujú politické správanie a môžeme ich rozdeliť medzi priame a nepriame alebo vonkajšie vnútorné, pričom tie priame bezprostredne vplývajú na tvorbu politického presvedčenia.

2.2.1. Priame činitele formujúce presvedčenie u voličov

2.2.1.1. Racionálny aspekt vo voľčskom správaní

Jedným z empirických výskumov, ktorý bol významný pri ďalšej štúdií voľčského správania je aspekt racionálnej voľby zo 40. rokov minulého storočia, ktorý je založený na ekonomickom myslení voliča. Môžeme sa však stretnúť aj s pojmom *racionálny aktér*, kedy Smith a Hobbes tvrdili, že človek si vyberá len na základe osobných preferencií a vždy v svojom vlastnom záujme. Tento záujem u aktéra je tvorený cieľmi, ktoré si stanoví a robí všetko preto aby ich dosiahol. Táto teória však tvrdí, že pozorovaný subjekt sa vždy správa konzistentne a stabilne. Tento koncept racionálneho aktéra sa dlho pestoval aj v politickej komunikácii a psychológii voliča, kedy sa skúmalo, ako sa teda tvorí voľčská preferencia

(Monroe, Maher, 1995, s. 2). Racionálny aspekt v správaní voliča sa dá aplikovať aj na výber takej strany, či politického lídra, ktorý dokáže presvedčiť sľubmi, v zmysle tom, že volič má pocit, že bude benefitovať z tejto voľby. Podľa Kováčovej (2019, s. 77) sa u voliča naplňa egoistický cieľ, však tento model ráta s tým, že volič je zorientovaný v problematike a informovaný o všetkých subjektoch, ktoré má na výber.

Hlavnou limitáciou tohto modelu a jeho aplikovateľnosti na voličské správanie spočíva v jeho zjednodušenom nazeraní na správanie človeka. Ľudia sú vystavení veľkému objemu informácií, čo platí aj o období volebných kampaní a ich formovanie názoru je komplexnejší proces. Taktiež limity sú aj „dôvere“, ktorá je založená, že volič si vyberie jednu alternatívu a tou sa riadi celý čas (ibid, s.3).

2.2.1.2. Sociálno-psychologické aspekty

Sociálno-psychologický aspekt sa nazerá na individuálnu stránku voliča a nezaobera sa sociálnym hľadiskom. Tento prístup sa zameriava na jeho správanie a voličský postoj. Znáмым príkladom tohto aspektu by mohol byť tzv. kauzálny lievik alebo aj Michigenský model, ktorý bol predstavený vo výskume z roku 1960, kedy sa autori zaoberali voličským správaním. Zistili, že veľká časť skúmaných subjektov z amerického prostredia zvolila určitého kandidáta na základe stránickej orientácie, ktorá je ale tradovaná v rodine. Inými slovami voliči dali hlas kandidátovi, ktorého volili aj jeho rodičia. Ďalej z tejto teórie vyplynulo, že voliči, ktorí sa identifikujú ako nezávislí sa oveľa menej zapájajú do politických aktivít ako voliči s inou politickou orientáciou. Všetky tieto štúdiá majú svoje limity, ktoré boli napadnuté pre vysoké očakávania na sofistikovanosť voličov a nie objektívny výsledok, ktorý spochybňoval ich racionálnu voľbu. Taktiež výber závisí aj od aktuálnej situácie a ekonomického postavenia (Pomper, 1978). Faktom ostáva, že táto štúdiá bola významná pre politický marketing a sociológiu a stala sa uznávaným výskumom, ktorý bol prebraný v ďalších vedeckých prácach (Lewis – Beck et. kol., 2008).

Je na mieste spomenúť aj výskum profesorov Sen a Blackwell z Harvardu a Avidit Acharya zo Stanfordu (2015), ktorý sa zaoberal nestálosťou politického postoja. Tá môže byť vyjadrená psychologickým fenoménom zvaným kognitívna disonancia a môže sa spájať práve v kontexte politických názorov. Výsledky výskumu hovoria, že voliči častokrát konajú v rozpore so svojimi presvedčeniami, čo má za následok určitú duševnú nestabilitu. Vďaka tomu výskum navrhol teoretický rámec, ktorý hovorí, že aj napriek tomu, že voliči sa správajú v rozpore so svojím postojom snažia sa všetky negatívne pocity, spojené s činmi

minimalizovať, tým, že si ich ospravedlňujú. Tento rozpor vedci vysvetľujú nasledovne. To, čo formuje presvedčenie nie je len individuálnou voľbou, ale vplýva na to veľa faktorov – od okolia po hodnotový rámec, ale aj silný emocionálny apel zo politickej strany, s ktorým však volič nemusí byť stopercentne stotožnený (ibid., s. 29).

Táto politická rôznorodosť, ktorú môžeme pozorovať nie len v distinktivnosti názorov u voličov, ale aj zamerania politických strán je dôležitým prvkom politického spektra.

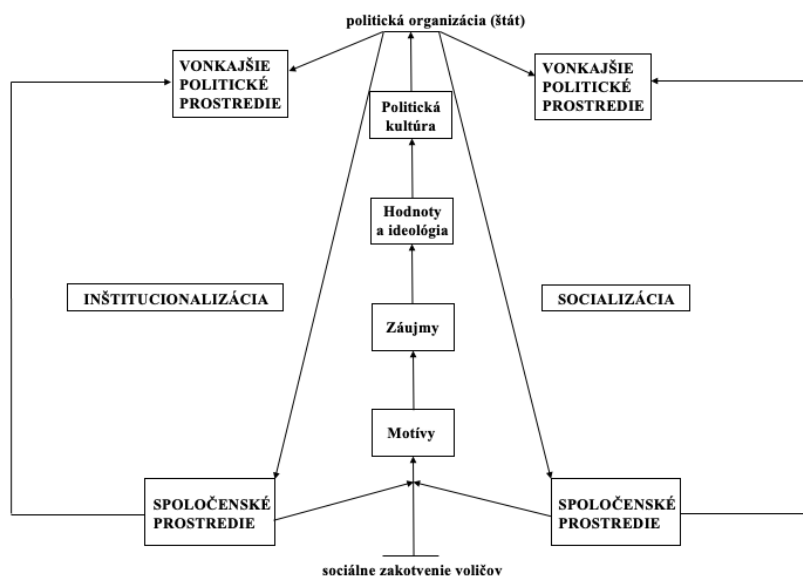
2.2.1.3. Sociálne aspekty

Na vysvetlenie voličského správania na základe sociálnych aspektov je potrebné si vysvetliť model Lipseta a Rokkana z roku 1967. Títo dvaja autori sa vo svojej práci zamerali na povojnové obdobie v západnej Európe, kedy skúmali voličské správanie, ktoré sa dá kategorizovať do špecifických skupín a tieto skupiny sa dostávajú do vzájomného konfliktu. Limitácia teórie nastáva v špecifickejšej vzorke, ktorá bola sledovaná a teda aplikovateľnosti len na túto skupinu (Lewis-Beck et.kol., 2008). Na výskum spomínaných vedcov nadviazalo viacero odborníkov a teda ustálila sa teória štiepenia (z anglického cleavage), ktorá hovorí o tom, že voliči sa rozhodujú na základe sociálnej situácie, v ktorej sa nachádzajú. Pojem štiepenie je na mieste, pretože táto teória hovorí o tom, že občania sa delia podľa kategórií, ktoré sú vo vzájomnom konflikte. Za príklad by sme si mohli zobrať nasledovné kategórie: tí, čo vlastnia vs. tí, čo pracujú alebo centrum vs. periféria a ďalšie. Tieto kategórie majú vplyv na voličské správanie a jeho formovanie. Nazeranie sa na sociálnu stránku voličského správania je dôležité, pretože väčšina teórií sa nazerá na tento problém z individuálneho hľadiska, pričom sociálnu stránku neobsahujú. Sociálny aspekt pritom je určitým činiteľom v rozhodovacom procese. Túto teóriu by mohol podporiť výskum realizovaný na území Slovenska, ktorý mapoval vývoj tvorby politických strán po '89, ktorý potvrdil teóriu štiepenia. Tento výskum to podporuje na konflikte jednej kategórie, ktorá bola pozorovaná: periféria (vznik strán s nacionálnym charakterom) vs. centrum (strany so sociálnym charakterom) (Leška, 2013, s. 86). Tento výsledok odrážal aj voličské správanie.

2.2.2. Nepriame faktory ovplyvňujúce politický postoj

Komplikovanosť formácie politického presvedčenia spočíva v určitých vplyvoch, ktoré môžu mať subjektívny charakter. To, aké vonkajšie alebo priame vplyvy vstupujú do formovania voličského názoru a preferencie boli zhrnuté v predchádzajúcej kapitole.

Samotný politický vzorec voličského rozhodovania je oveľa zložitejší a zasahujú do neho aj rôzne iné faktory, ktoré podľa Proroka (2012, s. 39) sú individuálnym činiteľom pri rozhodovaní u každého voliča. Spomínaný autor ich rozdelil do troch kategórií: záujmy, hodnoty a motívy.

Obrázok 2: Subjektívne a objektívne faktory politického rozhodovania (Prorok, 2012, s. 39)

2.2.3. Motivácia

Motivácia sa spája s ľudským správaním a vnútornými pohnútkami, ktoré poháňajú človeka k určitej aktivite a zároveň môže byť príčinou konkrétneho skutku. V politickom kontexte sa pojem motivácia, neponíma len smerom k politikom a ich pohnútkam, ale motivácia je jedným z faktorov rozhodovania sa u voličov. Prorok (2012, s. 41) o motivácií voličov hovorí v dvoch kontextoch. Prvý je, že voličská motivácia sa skladá zo záujmu o zlepšenie situácie či celkovo životnej situácie, pričom nenazerá len na osobné blaho, ale aj to okolia. Druhý je strach ako faktor, ktorý hovorí o tom, že volič sa obáva zo zhoršenia situácie z osobnej pasivity.

Pri analýze voličského správania sa vyvinul koncept motivovaného uvažovania. Tento koncept sa v politike spája so spracovávaním informácií a plnením si osobných a skupinových cieľov. Podľa Bolsen a Palm (2019, s. 2) sa táto motivácia delí na dva hlavné prúdy. Existuje skupina, ktorá hodnotí informácie nestranne, pričom do tohto procesu nezasahujú predchádzajúce vplyvy ani zaujatosť, napríklad voči politikovi. Na druhej strane môžu byť voliči motivovaní konkrétnym cieľom, ktorí si vopred stanovujú. Napríklad v prípade benefitovania z tohto rozhodnutia. Táto motivácia ich môže ovplyvniť si

vyhľadávať také informácie, ktoré podporuje ich už sformované presvedčenie a sociálne hodnoty. Vtedy sa hovoríme o konfirmačnom skreslení (z ang. confirmation bias).

2.2.4. Politické hodnoty v kontexte voličského presvedčenia

Základom pre vytváranie politických ideológií sú politické hodnoty (Heywood, 2015a, s. 29). Hodnota ako pojem vyjadruje určitú charakteristiku alebo vlastnosť, ktorá má pre jedinca špecifický význam, ktorý môže byť emocionálne zafarbený v pozitívnom alebo negatívnom zmysle (Prorok, 2012, s. 52). Je to teda pojem intersubjektívny, ktorý má v politickom kontexte vplyv na formovanie spoločnosti (Šagath, 2007, s. 132). Prístup k vymedzeniu hodnôt je pomerne zložitou úlohou, z dôvodu, že sa jedná o abstraktný pojem, na ktorý sa odborníci nazerajú z rôznych uhlov. Pre účely tejto práce budeme pracovať s Rokeachovou teóriou, ktorá sa opiera o hodnoty ako o zásadnú jednotku formujúcu postoje a presvedčenie, aj to politické. Táto teória sleduje hierarchiu v nazeraní sa na individuálne ponímanie hodnôt, ktoré ovplyvňujú život jedinca. Jeho teória spočívala v pozorovaní správania subjektov výskumu, pričom respondentom ponúkol sériu hodnôt, ktoré mali zoradiť podľa osobnej dôležitosti. Vymenované hodnoty boli klasifikované na kategórie, ako terminálne, ktoré sú významnou súčasťou života, ako napríklad sebaúcta. Druhou kategóriou boli inštrumentálne, ktoré napomáhali k dosiahnutiu terminálnych, ako napríklad tolerancia, pomoc a iné. Tento prístup, ktorý sa nazýva aj Rokeach Value Survey je častokrát používa pri výskumoch a v odborných článkoch (Izdenczyová, 2008, s. 21).

Subjektívny výber hodnôt sa spája do hodnotovej orientácie, ktorá teda tvorí zhluk rôznych preferovaných hodnôt človeka. Podľa Vladimíra Proroka (2012) sa výber hodnôt spája práve v procese rozhodovania v politických otázkach. Platí, že osobné hodnoty človeka sú čo najbližšie alebo zhodné s hodnotami preferovanými politickou stranou alebo politickým subjektom (Prorok, 2012, s. 52). Ako sme spomínali, politické hodnoty sú „pôdou“ pre vznik ideológií. V publikácii od Děda (2016a) je ponúknutá kategorizácia hodnôt, kde spomína rozdelenie Kohoutka, ktorý pomenoval jednu kategóriu ako ideové hodnoty. Tento typ sa spája práve s politikou a nachádzajú sa tu hodnoty ako: „pravda, sloboda, láska k vlasti, viera, užitočnosť spoločnosti, dobrá politická situácia v štáte, dobrá politická situácia vo svete.“ (Kohoutek in Děd, 2016b).

2.3. Kategorizácia politického presvedčenia

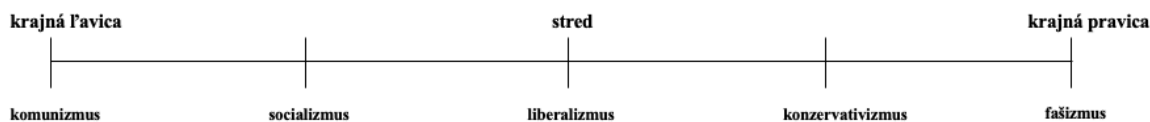

Presvedčenie je teda zložením rôznych hodnôt a sociálnych vplyvov počas života voliča. Existuje viacero prístupov ako si kategorizovať jednotlivé presvedčenia. Pre účely tejto práce budeme pracovať s jednoduchým ľavo-pravým rozdelením.

Vznik tejto tzv. dimenzie datujeme od Francúzskej revolúcie, kde počas zhromaždenia prívrženci status quo sedeli na pravej strane a odporcovia na ľavej. Neskôr v Amerike sa začalo postupne nahrádzať toto rozdelenie na známe liberálne a konzervatívne (Jost, Federico, Napier, 2009, s. 310).

Ideologické rozdelenie odráža ľudské myslenie, ktoré formuje presvedčenia a spája ich do celistvej ideológie. Celok sa potom neskôr pretavuje do praktickej realizácie (Buchanan, 2018). Ideológia ako pojem mala častokrát negatívnu konotáciu práve kvôli diktátorským režimom. Dnes máme ideologické kategórie, ktoré sa dajú považovať v menej exponovanom význame – napríklad sociálny demokratizmus, konzervativizmus alebo liberalizmus. Spomínané rozdelenie ideológií sa podľa Heywooda (2017b, s. 33) dá prvotne aplikovať na spektrum ľavica, pravica, stred. Význam spektra spočíva v jeho jednoduchom zobrazení, ktoré je lineárne, pričom znázorňuje dva extrémny – krajná pravica a krajná ľavica. Pričom logicky ľavica a pravica sú si vzájomným protikladom. Spektrum však definuje aj také voličské či politické myslenie, ktoré nemusí mať jednotné pomenovanie, ale môže sa vďaka svojej lineárnosti definovať aj ako ľavicovo -pravicové, ľavicovo - stredové, atď. Výber tejto kategórie spočíva v absencii kontroverznosti a zároveň dokonalo odzrkadľuje dva protipóly – súhlas a nesúhlas (Jost, Federico, Napier, 2009, s. 310). Je dôležité si pre celistvosť aj zadefinovať jednotlivé pojmy nachádzajúce sa na spektre.

Ľavica sa zaoberá sociálnymi aspektami spoločenského života spočívajúcimi na rovnosti a slobode. Podporuje nižšie vrstvy a ich rozvoj, ktorý by mal poskytovať príležitosti na ich prosperitu (Strmiska, Hloušek, Chytilík, 2006). Na druhej strane pravica sa nazerá na hodnoty ako sú tradície, autorita, láska k vlasti, poriadok a deľba moci (Castler, Mair, 1984).

Obrázok 3: Lineárne spektrum (Heywood, 2017, s. 33), autorské spracovanie

Ľavicové, pravicové a stredové rozdelenie je aj napriek svojej nie celkom ustálenej definícii frekventovane spomínané aj na Slovenskej politickej scéne. Pre ilustráciu, za krajne pravicovú stranu považujeme podľa Mikuša, Gurnáka a Máriássyová (2016) Ľudovú stranu Naše Slovensko, kde jej ústrednou tvárou je politik Marián Kotleba. Extrémne ľavicovú

stranu by sme však aktuálne na politickej scéne nenašli, na druhú stranu ak sa nazrieme do čít ľavicovo zmýšľajúcich, tak podľa Sekeráka (2019) tak zaradzujeme Smer -Sociálna Demokracia na čele s politikom Róbertom Ficom. Na strane pravice budeme považovať aktuálne vládnu stranu Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti s konzervatívnym zmýšľaním, kde je predsedom politik Igor Matovič (Nordsieck, 2020, online).

Tak, ako sa toto členenie aplikuje na charakteristiku politických strán, tak toto zaradenie sa týka aj voličov. Je potrebné si však jednotlivé ideológie, ktoré sme spomenuli aj zadefinovať. Je potrebné však zmieniť, že definovať si nasledujúce pojmy je v odbornom svete vyčerpávajúcou činnosťou z dôvodu silného historického kontextu a rozdielnosť názorov na ustálenú definíciu. Na ľavicovo-pravicovú škálu budeme nazerať aj cez liberálno-konzervatívne rozdelenie.

Konzervativizmus ako myšlienkový prúd vieme definovať ako zastávanie si konvencií ako významnej hodnoty pri spoločenských otázkach. Zameranie sa na prosperitu spoločnosti ako celok a nie na prosperitu jednotlivca, inými slovami podpora celospoločenských záujmov. Uznávanie štátu ako hlavnej autority a uznávanie delenia si moci a rolí spoločnosti (Heywood, 2017c, s. 79).

Na charakteristiku liberalizmu sa dá nazerať z rôznych uhlov, však pre účely tejto práce použijeme význam z odborného článku Bella (2014). Tento autor hovorí o liberalizme aj ako o hodnotách, ktoré sa spájajú so slobodou, rovnosťou, autoritou a autonómiou. Tieto hodnoty sú pre liberálne zmýšľajúcich za kľúčové a presadzujú ich naprieč rôznymi otázkami života (Bell, 2014, s. 42).

Vo výskume realizovanom v Holandsku sa odborníci zamerali na vznik ideológií a činitele, ktoré ovplyvňujú ideologickú orientáciu. Z článku vyplynulo, že častokrát používané ľavo-pravé členenie už nie je objektívne a je potrebné ho rozšíriť (niektorí respondenti majú ľavicové ekonomické presvedčenie, ale stotožňujú sa s pravicom). Ďalej vyzorovali nasledovné typy ideologického správania, ako napríklad populizmus, nacionalizmus a protekcionizmus – všetky tieto ideológie sa nespájajú len s politikou, ale aj ekonomickým hľadiskom (Deppe, 2017).

Ekonomické postavenie, ale aj hodnotový rámec sú dôležitými prvkami, ktoré ovplyvňujú voličské správanie. Vo výskume od autorov Metzger, Hartsell a Flanagin (2015) sa zamerali na hodnotový rámec u liberálov a konzervatívcov. Zo štúdie vzišlo, že liberáli sú náchylnejší na pozornosť hodnoty apelujúce po férovosti a rovnosti. Aj keď výskum predpokladal hypotézu, že konzervatívcovia budú viac reagovať na exkluzivitu, hypotéza sa

nepotvrdila. Na druhú stranu, ako jeden z výsledkov vyplynulo, že konzervatívci nie sú náchylní na konkrétnu hodnotu, tak ako to bolo u liberálov. Štúdia merala aj ekonomické hľadisko, pričom sa zamerala na materiálnu zložku u voličov pričom z výsledkov vzišlo, že konzervatívci a liberáli sa značne odlišovali v správaní – pre konzervatívnych voličov bola dôležitejšia hodnota a boli viac materiálne zameraní a liberálnejší voliči skôr prahli po unikátnosti. V otázke napríklad životného prostredia konzervatívne zmýšľajúci nemali potrebu individuálnej participácie, toto správanie sa zmenilo ak bolo podmienené záväzkom, ktorý mal náboženský základ alebo ho určil politický vodca. V otázke strachu a bezpečnosti, konzervatívci viac reagujú na apel strachu a liberáli na apel bezpečnosti.

Výskum realizovaný na Prešovskej univerzite v Prešove na inštitúte politológie skúmal politicko – ideologickú orientáciu preferencií študentov filozofickej fakulty na univerzite v Prešove, pričom sa zameriavala na tzv. politickú sebaidentifikáciu a respondenti mali sami určiť na základe hodnotovej preferencie, ku ktorej ideológii najviac inklinujú. Výsledky ukázali prevahu liberálne zmýšľajúcich, ktorá bola 50 % a pomerne rovnaké rozvrstvenie medzi konzervatívnymi a sociálnymi demokratmi. Zaujímavosťou tohto výskumu bolo, že výsledky sa rozporovali s politickou preferenciou, kde aj napriek liberálne zmýšľajúcej väčšine mala podľa výskumu mierna prevaha výberu konzervatívnejších strán ako je napríklad KDĽK alebo OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti. Tento fakt bol interpretovaný aj možným vplyvom vierovyznania na výber strany (Polačková, Cirner, 2013).

2.4.Sila politického presvedčenia na základe ľavo-pravej škály

Tak ako náboženské presvedčenie môže byť človekom postavené na subjektívnych základoch, tak aj politické presvedčenie a vlastná identifikácia môže mať charakter vymykajúci sa z teórií a formúl. Podľa Rokeacha (1960, Plichtová, Šestáková, 2018, s. 11) existuje aj v politickom myslení tzv. dogmatizmus, ktorý taktiež spája práve s náboženským presvedčením a teda hovorí o tom, že dogmatizmus tvoria uzavreté presvedčenia bez jasných východísk, ktoré nevstupujú do presvedčenia. Inými slovami takýto človek je maximálne presvedčený, že systém s ktorým sa stotožňuje je jediný a ten správny. V podstate tento prístup zahŕňa netoleranciu, ktorá je charakteristická v črtách pravice aj ľavice. Takýchto jedincov môžeme charakterizovať ako tých, ktorí majú silné presvedčenie.

Otvorenosť voči iným názorom a postojom je bránou k dialógu, ktorý podľa buduje spoločnosť. Na druhej strane ľudia, ktorí majú nízke sebavedomie majú oveľa náročnejšie

podmienky ku formácii názoru (Plichtová, Šestáková, 2018). Do tejto sily napríklad aj v politickom presvedčení podľa Gyarfásovej (2015) vstupuje aj politické vzdelanie a gramotnosť. Tento jav pozorovala hlavne u respondentov, ktorí pociťovali určitú apatiu v kontexte politiky. Ich presvedčenie slablo a tým sa oslabovalo aj ich povedomie o politickom dianí.

Koncept motivovaného uvažovania, ktorý sme opisovali vyššie merali aj v kontexte sily politického presvedčenia. Podľa výskumov spomínaných v štúdií Tabera, Canna, Kucsova (2008) by sme nemali predpokladať od občanov, že k prijatým politickým informáciám budú pristupovať za každých okolností nestranne. Príkladom je selektívnosť médií, kedy konzervatívnejší voliči nesledujú, napríklad správy v televízií nestranne, ale vyberajú si zdroj, ktorí sa im na základe preferencií páči. Pričom tento výber argumentujú silným osobným presvedčením. Tento výskum, ktorý sa nazeral na silu postojov a prijímaním politických informácií mal nasledujúce výsledky. Respondenti vyhodnocovali argumenty, ktoré boli proti ich postojom inak ako argumenty, ktoré súrodia s ich postojom. Inými slovami, ak je človek presvedčený, že ten, kto spácha nejaký trestný čin podvodu by mal byť odsúdený, bude oveľa viac súhlasiť s argumentami, ktoré hovoria, že by mali byť sprísnené penalizácie na vysokých školách za podvádzanie ako s tými argumentami, ktoré sú proti tomuto postoju. Sila presvedčenia bola potvrdená aj vo výskume o sile presvedčenia a prijímaní argumentov v kontexte klimateckej krízy. Tu zistili, že čím silnejšie bolo presvedčenie, ktoré sa približovalo k ľavicovej orientácii, tým bola vyššia miera prijatia argumentu, že za klimateckou krízou stoja ľudia a naopak čím silnejšie bolo pravické presvedčenie, tým bola menšia miera prijat' spomínaný argument (Gregersen et al., 2020).

3 Politická komunikácia na Slovensku

Práca sa opiera o politické presvedčenie, ktoré sa tvorí a formuje počas celého života voliča. Všetky vplyvy a faktory sme si povedali v predchádzajúcej kapitole, však netreba opomenúť aj faktor, a síce kde a v akom politickom prostredí sa presvedčenie formuje. Každý štát má iné podmienky a iné témy, ktoré otriasajú spoločnosťou. Slovensko nie je výnimkou.

Slovensko je demokratickým štátom. Historicky sa však z nástupom demokracie muselo adaptovať pomerne rýchlo, konkrétne sa jednalo o obdobie po novembri 1989. Pre Slovenskú republiku to znamenalo nielenže musí utvoriť štát. Ale musí utvoriť štát, ktorý je založený na národnej a medzinárodnej suverenite a utvoriť funkčné inštitúcie, ktoré budú plnohodnotne prispievať ku jeho chodu a prosperite. Taktiež musí zabezpečiť určitý proces, ktorý bude demokratizovať spoločnosť. Inými slovami štát vytvára také podmienky, ktoré rozvíjajú jednotlivca v slobodnom myslení a rozhodovaní sa a využíva a participuje na budovaní demokracie v spoločnosti (Plávková, 2014). Všetky znaky demokracie, ktoré by mali byť platné slovenskou spoločnosťou môžeme nájsť v Ústave Slovenskej republiky.

3.1. Politické strany na Slovensku

V moderných demokraciách sú politické strany spojovníkom medzi spoločnosťou a štátom. Tvoria významnú rolu v politických vedách. Na charakter strán sa podľa Kopečka (2017) sa dá nazerať dvoma rozličnými spôsobmi, na základe organizácie alebo na základe politicky ideologického zaradenia. Na základe organizácie rozlišujeme strany kádrové. Tento typ strán sa vyznačuje tým, že z inštitucionálneho hľadiska je slabý, pretože ide o voľné zoskupenie lídrov, pričom však absentuje vnútorná štruktúra a vzťah sa formuje prevažne v predvolebnom období. Na protipóle kádrových strán stoja masové strany, ktorá sa vyznačuje silnou straníckou inštitúciou a kvalitne vybudovaným politickým aparátom. Tento typ strán dlhodobo buduje vzťah k voličom. Posledným typom strán z organizačného hľadiska sú práve tie, ktoré nazývame univerzálne strany. Tento typ sa vyformoval po druhej svetovej vojne a zameriava sa na budovanie sociálnej spoločnosti – formuje sociálnu mobilitu a skúma nové komunikačné prostriedky.

3.1.1. Stranícke rodiny na Slovensku a jej lídri

V politických vedách sa častokrát polemizuje nad významnosťou kategorizácie strán do politických rodín. Zložitosť spočíva aj v tom, že na strany sa musíme nazerať hĺbkovo – rovnako ako na voliča a skúmať ju nie len z pohľadu programu, ktorý chce naplniť počas politického života, ale aj zo štruktúrneho hľadiska, kedy nazeráme na stranu z vnútorného hľadiska, na to aká vlastne je (Rybář, 2003).

Autor Kopeček (2017, s. 14) hovoril teda o významnosti nazerať sa na tzv. stranícke rodiny z dôvodu, že v politických vedách ide o rozšírenú kategorizáciu a všeobecnú platnosť ako u strán, ktoré sa sami častokrát zaradzujú na základe ľavo-pravej škály, ku ktorej sa hlásia. Tak je platná aj u voličov, ktorí sa na ňu nazerajú ako na politickú symboliku, ktorá im robí väčší prehľad v politike.

Aktuálne na Slovenskej politickej scéne vieme nájsť rozličnú škálu politických strán, ktoré by sme vedeli zaradiť do spomínaných straníckych rodín. V nasledujúcej časti však vyberieme strany, ktoré sú členmi Národnej strany Slovenskej republiky.

Ako ľavicovo zamerané strany vnímame SMER-SD, kde je predsedom strany Róbert Fico a Hlas-SD na čele s bývalým členom strany SMER-SD Petrom Pellegrinim (Košč, 2021). Všetk treba upozorniť na fakt, že z hľadiska politickej komunikácie sa u lídra Róberta Fica zmenila rétorika a jeho vyhlásenia vykazujú znaky extrémnej pravice. Tieto znaky môžeme pozorovať na vyhláseniach o očkovaní proti pandémii COVID-19, podľa Helmovej (n.d., s. 105) Róbert Fico podnecoval k nenávisti práve v tejto téme.

Aj napriek tomu, že strana SMER-SD dlhodobo podporovala princípy Európskej únie, ich líder podporuje lídrov krajne pravicových strán, ktoré sa odkazujú na vystúpenie z Európskej únie. Strana Hlas – sociálna demokracia na čele s Petrom Pellegrinim je svojim zaradením veľmi blízko ku strane SMERU – sociálnej demokracie, rovnako ako Róbert Fico aj Peter Pellegrini má vo svojej rétorike určité znaky extrémnej pravice, podľa Helmovej (ibid) v čase pandémie mali znaky jeho vyjadrení základ podkopávania ľudskej dôstojnosti založenej na predsudkoch a stereotypoch.

Z hľadiska strán na pravej strane škály by sme mohli zaradiť stranu Igora Matoviča, Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti. Toto zaradenie sa práve dotýka jej štruktúry založenej na konzervativizme, ktorý je typický pre pravicovú politiku. Igor Matovič však nezastáva len pravicové názory a taktiež vyказuje znaky podobné politike sociálnej demokracie, napríklad komunikáciou sociálneho balíčka počas pandémie (Kollárová, Onuferová, 2022).

Na škále pravo-ľavej sa nachádzajú samozrejme aj jej extrémny. Za extrémne pravicovú stranu sa považovala strana Mariána Kotlebu – Ľudová strana naše Slovensko (Kuchta, 2021).

3.1.2. Slovenskí voliči

3.1.2.1. Vnímanie demokracie

Dôležitou súčasťou tejto práce je práve slovenský volič. V predchádzajúcej kapitole sme spomínali práve vývoj demokracie a piliere, na ktorých slovenská spoločnosť stavia po roku 1989. Tento fakt je veľmi dôležitý v práci, pretože vnímanie demokracie z pohľadu voliča je neopomenuteľné na pochopenie politického presvedčenia. V nasledujúcej časti sa preto zameriame na nie len stav vnímania demokracie voličmi, ale aj celkovým pohľadom na slovenskú politiku. Podľa Plávkovej (2014) sa v demokratizačnom procese počas formovania Slovenska po 1989 ako súčasť modelu zjednotenej Európy nastalo pár nezrovnalostí, ktoré ovplyvnili vnímanie demokracie. Jedným z nich bolo nevyriešenie vnútorných otázok v štáte a ignorancie pluralitných názorov, ktoré neskoršie mali určovať zahraničnú politiku Slovenska. Podľa prieskumov v tom čase vnímalo demokraciu ako pozitívnu zmenu len 46, 5 percent respondentov.

Aj po viac ako 30 rokoch môžeme sledovať negatívny obraz o demokracii na Slovensku. V roku 2016 bol realizovaný výskum realizovaný pod taktovkou Inštitútom pre ekonomické a sociálne reformy INEKO, ktorý mapoval vzťah občanov k demokracii. Zo štúdie vyplynulo, že 40 percent respondentov v roku 2016 vníma kvalitu demokracie ako zlú až úplne zlú. Taktiež z výskumu INEKO vyplynulo, že politické strany, ktoré najviac narúšajú demokraciu na Slovensku je strana Mariána Kotlebu¹ - Ľudová strana Naše Slovensko a Sme rodina, strana Borisa Kollára. V neposlednom rade výskum preukázal koreláciu medzi podporou extrémistických strán a negatívnym vnímaním demokracie. V konkrétnom výskume zároveň išlo o skupinu respondentov, ktorí nevnímali prepojenie demokracie s kvalitou života (Goliaš, Hajko, Piško, 2017).

Ak sa pozrieme na výskum od Gyárfásovej (2017) z roku 2016, ktorý vnímal ideologické prepojenie voličov a vnímanie demokracie na Slovensku, tak zo štúdie

---

¹ 6. apríla 2022 bol odobraný mandát poslancovi Mariánovi Kotlebovi za právoplatné obvinenie k sympatizovaniu k hnutiu smerujúcemu k potlačeniu práv a slobôd, týmto zanikol aj poslanecký klub ĽSNS (DenníkN, 2022, online).

vyplývalo, že 46 percent respondentov nie je spokojný fungovaním demokracie na Slovensku. Pričom títo respondenti sa identifikovali na pravo-ľavej škále nasledovne. Pravicovým voličom sa označilo 28,4 percenta respondentov, ľavicovým 19,8 percenta a stredovým 27,6 percenta respondentov, 24,1 percenta respondentov sa nevedelo zaradiť.

Štúdia od think-tank Globsec v roku 2020 merala Vnímanie demokracie a konšpirácií na Slovensku. Z výsledkov verejnej mienky vyplývalo, že 49 percent respondentov by prijalo liberálnu demokraciu na Slovensku, z toho 38 percent by prijalo silného lídra, ktorý určuje smer volieb. Čo sa týka fungovania demokracie na Slovensku, v priemere 60 percent respondentov je nespokojných s fungovaním a 70 percent respondentov nedôveruje politickým stranám. Miera vzdelania u respondentov mala vplyv na benevolentnosť u toho, kto je pri moci. Inými slovami na otázku či záleží, kto je pri moci odpovedali respondenti s nižším vzdelaním ako nezáleží. Zároveň ľudia s nižším vzdelaním vnímali negatívne rolu demokracie na zlepšovanie potrieb bežných ľudí (Hajdu, Klingová, 2020, online).

Nižšie vzdelanie a vplyv pri politickej participácii zistil výskum pod taktovkou Slovenskej akadémie vied (2009), kde sa zamerali na motiváciu občanov angažovania sa do vecí politických. Pričom zistili, že slovenskí respondenti v participácii rozlišujú dve rôzne motivácie – občianska povinnosť a individuálne zámery. Naopak pri odmietaní na participácii sa jedná hlavne o aktivizmus, či pocit bezmocnosti. Všetky najväčšie korelácie mala nízka angažovanosť s nízkym vzdelaním (SAV, 2009).

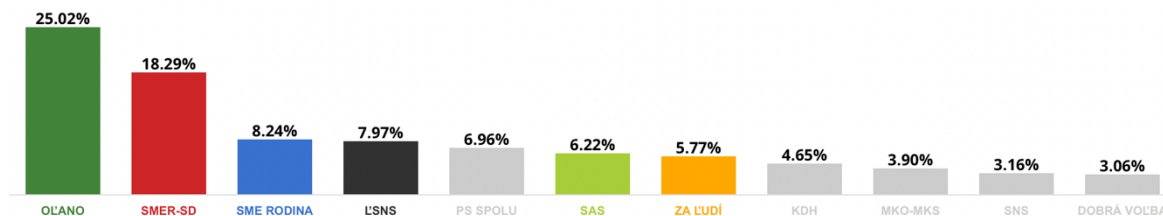
3.1.2.2. Aktuálny stav politiky v očiach slovenských voličov

Podľa výskumu agentúry Median SK (2022, online) z roku 2022, ktorý sa zaoberal rozvrstvením obyvateľov Slovenska na základe geopolitickej orientácie vzišlo, že slovenské obyvateľstvo je v politickom kontexte veľmi rôznorodé. Najväčšiu základňu však tvoria konzervatívnejšie zmýšľajúci ľudia, ktorí sa neprikláňajú ani k východnej ani západnej mentalite a odmietajú oboje. Druhou najväčšou skupinou sú prozápadne názorovo zmýšľajúci, za nimi sú provýchodní a najmenšiu skupinu tvoria tí, ktorí sa nezaradujú nikde a ich postoj je neutrálny. Ak by sme sa pozreli na priradenie slovenských strán k jednotlivých kategóriám z výskumu. K prozápadnej mentalite sa prikláňajú strany ako Progresívne Slovensko a SaS. Naopak k provýchodným sú to strany SMER a Republika

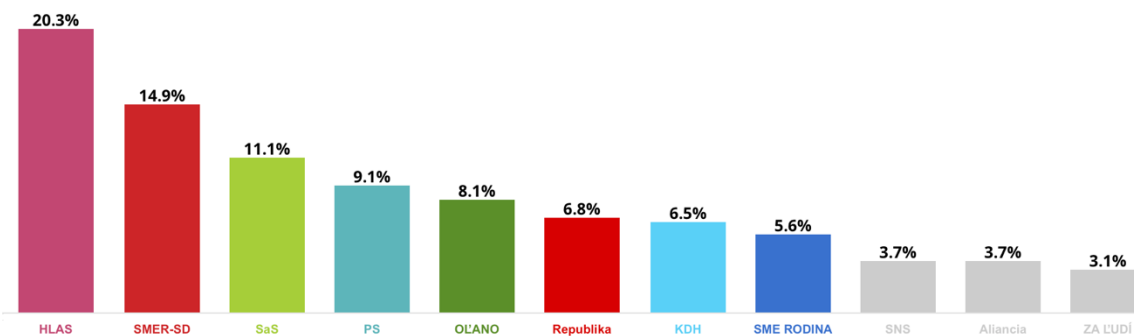

a k spomínanej najväčšej skupine by sme vedeli priradiť Ľudovú stranu naše Slovensko či Hlas (Median SK, 2022, s. 4).

Najnovší prieskum preferencií slovenských politických strán bol realizovaný v máji v roku 2022, pričom jeho výsledky nezodpovedajú výsledkom parlamentných volieb z roku 2020, kde víťaznou stranou bola OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti s viac ako 25 % podporou, druhou najúspešnejšou stranou vo voľbách bola strana SMER – sociálna demokracia s podporou okolo 18 % (Focus, 2020, online). Aktuálne výsledky agentúry Focus (2022, online) označujú za stranu s najsilnejšími preferenciami stranu HLAS, ktorej predsedom je bývalý člen strany SMER – sociálna demokracia a bývalý predseda vlády Slovenskej republiky Peter Pellegrini. Strana SMER – sociálna demokracia mierne percentuálne klesla, ale aj napriek tomu si obhájila svoj post.

Graf 2: Výsledky parlamentných volieb 2020 (Focus, 2020)

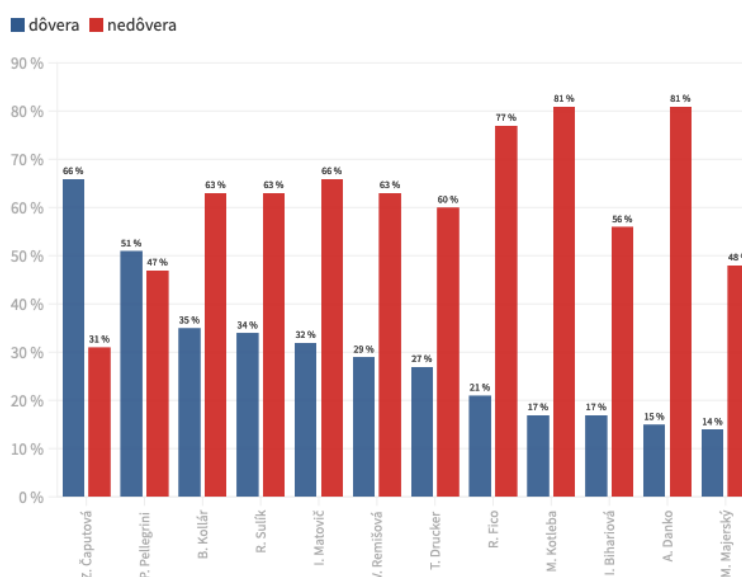

Graf 1: Výsledky parlamentných volieb 2022 (Focus, 2022)

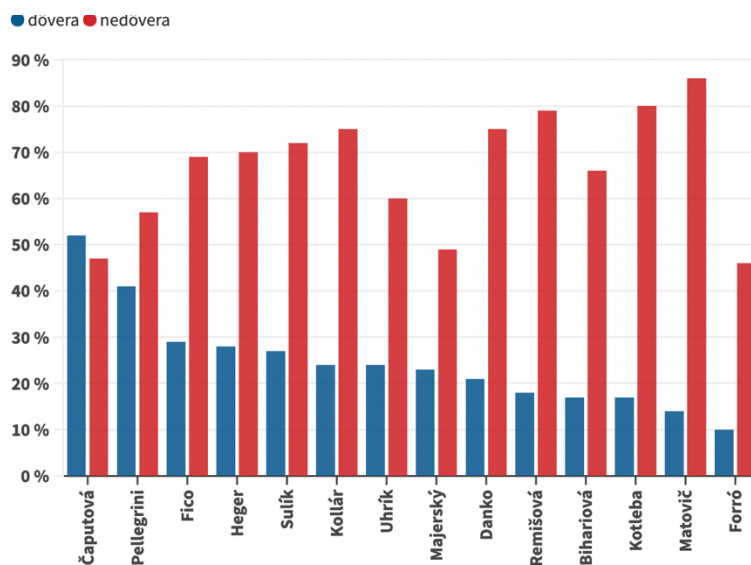
Ak sa pozrieme na prieskumy od agentúry Focus (2020, 2022, online), ktoré sa venujú konkrétne politickým lídrom a ich dôveryhodnosti zo strany voličov táto škála je taktiež časovo heterogénna. Pre porovnanie zmien budeme porovnávať dve časové obdobia, ktoré sa zhodujú z voličskými preferenciami u voličov. V roku 2020 najväčšiu dôveru mala prezidentka Slovenskej republiky Zuzana Čaputová, ktorej percento dôvery bolo 66 percent, druhým politikom s najväčšou dôverou bol Peter Pellegrini s percentom dôveryhodnosti 52

percent. Následne nad 20 percent mali lídri aktuálnych koalíčných strán.

Rovnaké meranie sa uskutočnilo aj v roku 2022, pričom výsledky mali rozdielny záver. Dôvera klesla najmä u lídra strany OĽANO Igora Matoviča, ďalej aj u prezidentky Zuzany Čaputovej. Naopak posilnilo sa percento u politika Róberta Fica, či aktuálneho premiéra Eduarda Hegera. K zmenám dôveryhodnosti u jednotlivých politikov prispieva niekoľko faktorov, ktoré súvisia s pandémiou Covid – 19, vojnou na Ukrajine, protestom za reformu školstva či zdravotníctva, v neposlednom rade aj koalíčná kríza. Všetky tieto skutočnosti prispievali k rôznym náladám spoločnosti.

Graf 3: Prieskum dôveryhodnosti politikov (Focus, 2020)

Graf 4: Prieskum dôveryhodnosti politikov (Focus, 2022)

4 Výskumná časť

4.1. Kvantitatívny výskum

Štúdium rôznych politických javov sa častokrát spája s cieľom zlepšiť konkrétne úrovne povedomia o politických témach alebo odhaľovať skutočnosti na rozšírenie povedomia. Takýto je všeobecný konsenzus v spoločenských vedách (McNabb, 2015). Práca sa snaží odhaliť a pochopiť voličské presvedčenie v konkrétnom prípade vyhodnocovania informácií. V našej práci sa chceme zamerať hlavne na vzťahy medzi dvoma premennými a ich následnou koreláciou. Pri potvrdení hypotéz budeme skúmať ich možnosť zovšeobecnenia na populáciu, z toho dôvodu bol uprednostnený kvantitatívny výskum pred kvalitatívnym.

4.2. Cieľ výskumu a vymedzenie premenných

Výskum si za cieľ vymedzil zmapovanie vplyvu politického presvedčenia u slovenských voličov na vyhodnocovanie takých informácií, ktoré majú objektívny charakter. Výskum chce pomocou dvoch hlavných premenných nadobudnúť poznatok o spracovávaní informácií v kontexte politického presvedčenia. Poznatky zozbierané v tejto práci sa opierajú o politickú komunikáciu a politickú sociológiu, ktorá objektivizuje voliča a jeho správanie. Zistenia z výskumu môžu mať neskorší dopad na formáciu takej politickej komunikácie, ktorá berie v úvahu dôležitosť politického presvedčenia voličov a bude optimalizovaná na konkrétne účely a ciele. Výskum si za cieľ stanovil zodpovedať nasledujúcu výskumnú otázku:

V1: Aký vplyv má politické presvedčenie slovenského voliča na vyhodnocovanie informácií?

V2: Aký je vzťah medzi silou politického presvedčenia u voličov a mierou súhlasu s prijatými informáciami?

Stanovené výskumné otázky budú obmedzené na výskum u slovenských voličov z dôvodu rozsahu práce a aj kvôli faktu, že autorka práce pochádza zo Slovenskej republiky a problematika ju zaujíma a priamo sa jej týka.

Práca si vymedzila dve premenné, ktorými sa bude zaoberať vo výskume. Za nezávislú premennú označujeme vplyv politického presvedčenia u slovenských voličov. Definícia politického presvedčenia bola nosnou časťou teórie, však pre úplnosť merania politického presvedčenia sme museli definíciu obmedziť na jednotnú kategorizáciu. Meranie politického presvedčenia na základe ľavo-pravej lineárnej škály nám dáva priestor, pre jednoduché vyhodnotenie názoru na základe prijatia alebo neprijatia názoru. Za závislú premennú budeme považovať, či respondent súhlasí s výrokom. Toto meranie bude súčasťou dotazníkového šetrenia, pričom budeme simulovať výroky, ktoré majú vecný charakter, tzv. budú vyňatými časťami z Ústavy Slovenskej republiky. Simulácia sa opiera práva o Ústavu z dôvodu toho, že je charakterizovaná ako demokratická, neviaže sa na žiadnu ideológiu ani náboženstvo. Tieto časti z ústavy budú použité na simuláciu výrokov, pričom respondent bude vopred upozornený, že sa jedná o simuláciu a má odpovedať so zreteľom, že sa jedná o výroky.

4.3. Stanovenie si hypotéz

Výskum si stanovil nasledovné hypotézy:

H1: Silné politické presvedčenie bude pozitívne korelovať s prijatím informácií.

H2: Vysoká miera súhlasu s jednotlivými výroky bude silne korelovať s vysokou mierou seba identifikácie ľavicového politického presvedčenia.

H3: Vysoká miera politickej angažovanosti bude pozitívne korelovať s podporou politika.

4.4. Predmet výskumu

Práca sa zaoberá slovenskými voličmi z celého územia Slovenska a ich politickým presvedčením. Volebné právo je definované v Slovenskej ústave nasledovne: Zákon č. 460/1992 Zb. - Ústava Slovenskej republiky DRUHÁ HLAVA Tretí oddiel Čl. 30 „Volebné právo je všeobecné, rovné a priame a vykonáva sa tajným hlasovaním. Podmienky výkonu volebného práva ustanoví zákon. Právo voliť má každý, kto najneskôr v deň konania volieb dovŕši 18 rokov veku podľa podmienok ustanovených v osobitných častiach.“

4.5. Výber metódy zberu dát

V rámci kvantitatívneho výskumu, ktorý nám dovoľuje flexibilitu pri zbere väčšieho počtu dát, sme zvolili ako metódu zberu dotazníkové šetrenie. Dotazníkové šetrenie je metóda početne využívaná v politických výskumoch, najmä pri skúmaní politických

postojov, presvedčení či meraní voličského správania (F. H. Allport 1940). Výber tejto metódy bol zvolený kvôli vysokej flexibilitě pri spracovaní údajov a faktu, že pri kvalitatívnom výskume založenom na pozorovaní, sa pri meraní politického presvedčenia, ako je to aj v tomto prípade, by sa jednalo o vysokú mieru subjektivity (Pasek, Krosnick, 2010, s. 2).

Dotazník bol zostavený z troch častí, dokopy respondent odpovedal na 18 otázok, pričom každá bola povinná a respondent si musel vybrať len jednu odpoveď. Prvá časť sa venovala sile politického presvedčenia, ktorú sme na základe teoretickej časti zasadili do troch otázok s dichotomických výberom. Prvá otázka sa týkala účasti na politickom formovaní na základe participácie vo voľbách a ďalej nasledovali dve otázky. Jedna z nich sa týkala záujmu o politické dianie a druhá otázka sa týkala zhody či naopak nezhody celého okolia v politických otázkach, pričom cieľom bolo zistiť prítomnosť konfirmačného skreslenia.

Druhá časť dotazníkového šetrenia bola zameraná na seba identifikáciu politického presvedčenia u slovenských voličov. Tak ako prvá časť, aj druhá bola zostavená z troch otázok. Prvá otázka bola zameraná na výbere vládnutia štátu, ktorá je respondentovi najbližšie v kontexte politického presvedčenia. Táto otázka sa opierala o teórie vládnutia na základe charakteristík ľavicovej, pravicovej a stredovej vlády, pričom respondent mal vyňaté najdôležitejšie hodnoty každého typu vládnutia. Ďalej nasledovala otázka, kde respondent mal identifikovať silu svojho politického presvedčenia, pričom táto otázka mala charakter likertovej škály. Posledná otázka z druhej časti sa týkala práve priamej seba identifikácie politického presvedčenia, kde sme použili konvenčnú ľavo-pravú škálu. V tejto časti môžeme pozorovať taktiež zhodu alebo nezohodu pri type vládnutia a následnej seba identifikácie.

Posledná a teda tretia časť bola zostavená zo štyroch rôznych výrokov, ktoré boli výňatkami z Ústavy Slovenskej republiky. Dôvodom výberu týchto výňatkov a použitia ho v simulácii bolo zabezpečenie objektivity a ďalej aj dodržania faktu, že Ústava Slovenskej republiky je založená na demokratických princípoch, ktoré by mali byť platné a prijaté v slovenskej spoločnosti. Respondent v tejto časti bol upozornený, že na tieto výroky má nazerať ako na výroky slovenských politických subjektov, pričom neboli výroky autorizované vzhľadom na rozsiahlosť a zložitosť práce a spracovania výsledkov. Taktiež boli respondenti upozornení, že sa jedná o simuláciu a teda tieto výroky neodzrkadľujú skutočnosť. Simulácia mala za úlohu zistiť v rámci Likertovej škály respondentovu mieru

súhlasu či naopak nesúhlasu s konkrétnym výrokom a ďalej aj identifikáciu podpory konkrétneho politika v rámci vlastného politického presvedčenia.

Štvrtá časť bola zostavená zo základných demokratických otázok, ako je pohlavie, vek, vzdelanie, či miesto bydliska respondenta. Toto demografické rozdelenie bude nápomocné pri vyššej selektivite jednotlivých výskumných záverov.

Dizajn otázok bol zostavený, tak aby respondenti mali k dispozícii jasné otázky, na ktoré nie je zložité odpovedať aj vzhľadom na komplikovanú tému a taktiež a boli navrhnuté tak, aby respondent nemal pocit podvodu, či klamania, preto v časti simulácie bol na to výslovne upozornený.

4.6. Priebeh zberu dát

Zvolený výskum v rámci dotazníkového šetrenia prebiehal od 29. júna 2022 do 5. júla 2022. Tento dotazník bol zostavený v komerčnom softvéri Google Forms, ktorý ponúka internetový zber dát. Výhoda tohto softvéru spočíva v jeho bezplatnosti, širokej ponuky typu otázok a taktiež aj spracovaní údajov, či jednoduchom šírení v rámci online sociálnych platforiem.

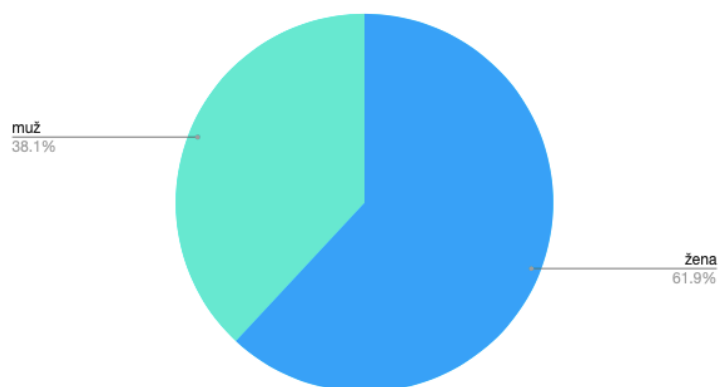
Dotazník bol distribuovaný v rámci sociálnych sietí Facebook a Instagram cez organický príspevok na nástenke autorky práce, organického príbehu na Instagramovom účte autorky práce, v rámci správ a taktiež aj príspevku vo Facebookovej študentskej skupiny, ktorá má viac ako 15 tisíc členov z celého Slovenska. Taktiež bol facebookový príspevok na nástenke autorky trikrát zdieľaný. Výber platforiem na distribúciu tohto dotazníka bol založený na vysokej heterogenite demografických údajov u respondentov.

Po zbere dát sme zahájili ich spracovanie a prípravu na analýzy. Zozbierané dáta sme upravovali v programe Microsoft Excel.

4.7. Deskriptívna analýza dát

Po spracovaní dát a ich príprave sme začali s deskriptívnou analýzou dát. (N =156). Dotazníkového šetrenia sa celkovo zúčastnilo 155 respondentov, ktorý odpovedali na 18 povinných otázok. Na základe demografických otázok sa dotazníku zúčastnilo 61,9 percenta žien a 38,1 percenta mužov, pri úprave dát sme prisúdili mužom číslo 1 a ženám číslo 2. Aritmetický priemer bol 1.62 a medián 2.

Percentuálne zastúpenie respondentov na základe pohlavia

Graf 5: Výsledky dotazníku. Pohlavie respondentov, autorské spracovanie

Tabuľka 1: Výsledky dotazníku. Pohlavie respondentov, autorské spracovanie

pohlavie	percentá	počet
žena	61,9 %	96
muž	38,1 %	59
SPOLU		155

Z vekového rozdelenia najväčšie zastúpenie tvorila skupina od 26 do 35 rokov, pričom toto zastúpenie bolo pomerovo vyvážené aj na základe pohlavia. Druhou najväčšou skupinou bolo vekové rozdelenie od 18 do 25 rokov, tu však nemôžeme tvrdiť, že táto skupina bola pomerovo rozdelená medzi pohlavia, pretože toto vekové zastúpenie tvorilo až 80,5 percenta žien. Tento nepomer môžeme pozorovať aj u vekovej skupiny od 46 do 55 rokov, kde výskumná vzorka pozostávala zo 72,4 percent žien. Ďalej tvorilo výskumnú vzorku vekové zastúpenie od 36 do 45 rokov. Táto výskumná vzorka tvorila 13,5 percenta všetkých respondentov. Najnižšie zastúpenie tvorili respondenti, ktorí mali viac ako 56 rokov, pričom percentuálne to bolo 10,3 percenta. Pri čistení dát sme priradili čísla od 1 do 5 od najnižšej vekovej skupiny po najvyššiu. Tu vyšiel aritmetický priemer 2,55 a medián 2.

Graf 6: Vek respondentov, autorské spracovanie

Tabuľka 2: Vek respondentov, autorské spracovanie

vek	percentá	počet
18 – 25 rokov	26,5 %	41
26 – 35 rokov	31,0 %	48
36 – 45 rokov	13,5 %	21
46 – 55 rokov	18,7 %	29
viac ako 56 rokov	10,3 %	16
SPOLU		155

V demografickej časti otázok sme sa pýtali aj na najvyššie dosiahnuté vzdelanie. Najväčšiu skupiny tvorili respondenti s vysokoškolským vzdelaním, konkrétne druhého stupňa. Pričom túto kategóriu tvorilo 45,8 percent všetkých respondentov. Druhou najväčšou kategóriou boli respondenti so stredoškolským vzdelaním bez maturity, ktorí tvorili 22,6 percenta a ďalej kategória opýtaných s vysokoškolským vzdelaním I. Stupňa, ktorú tvorilo 21,3 percenta. Najnižšiu kategóriu tvorili respondenti so základným vzdelaním, konkrétne 2,6 percenta, pričom túto skupinu tvorili len muži. V rámci analýzy sme prisúdili vzdelaniu čísla od 1 do 6, a teda od najnižšieho vzdelania po najvyššie. Tu aritmetický priemer bol 4,14 a medián 4.

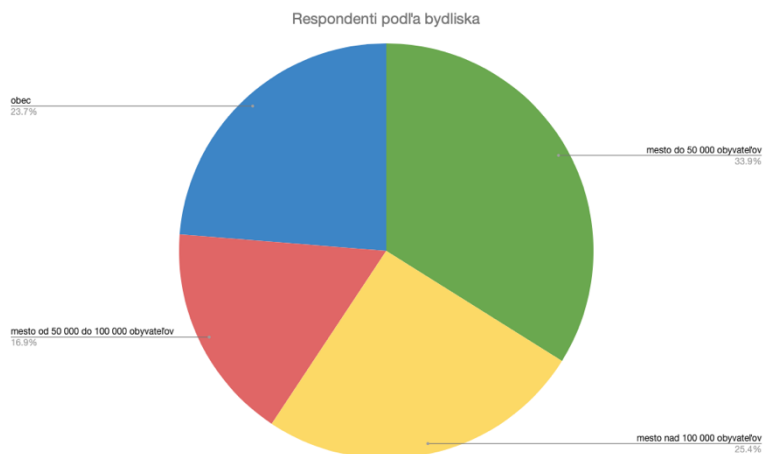

Graf 7: Najvyššie dosiahnuté vzdelanie, autorské spracovanie

Tabuľka 3: Najvyššie dosiahnuté vzdelanie, autorské spracovanie

vzdelanie	percentá	počet
základné	2,6 %	4
stredné bez maturity	4,5 %	7
stredné s maturitou	22,6 %	35
vysokoškolské I. stupňa	21,3 %	33
vysokoškolské II. stupňa	45,8 %	71
vysokoškolské - doktorské, vyššie	3,2 %	5
SPOLU		155

Jednou z otázok bolo taktiež rozdelenie podľa miesta bydliska. Najväčšiu skupinu tvorili obyvatelia miest nad 50 tisíc obyvateľov. Ďalej to boli obyvatelia miest nad 100 tisíc obyvateľov, ktorí tvorili 20,4 percenta zo všetkých opýtaných. V neposlednom rade tvorili výskumnú vzorku respondenti z obcí, konkrétne sa jednalo o 23, 7 percent. Najmenšia skupina pozostávala z obyvateľov miest od 50 do 100 tisíc obyvateľov, ktorí tvorili 16,9 percenta.

Graf 8: Miesto bydliska, autorské spracovanie

Tabuľka 4: Miesto bydliska, autorské spracovanie

miesto bydliska	percentá	počet
obec	23,7 %	45
mesto do 50 tisíc obyvateľov	33,9 %	50
mesto od 50 do 100 tisíc obyvateľov	16,9 %	19
mesto nad 100 tisíc obyvateľov	25,4 %	41
SPOLU		155

Ako sme spomínali dotazníkové šetrenie pozostávalo z troch častí. Prvá sa týkala záujmu respondentov o voľby, politických postojov ich okolia.

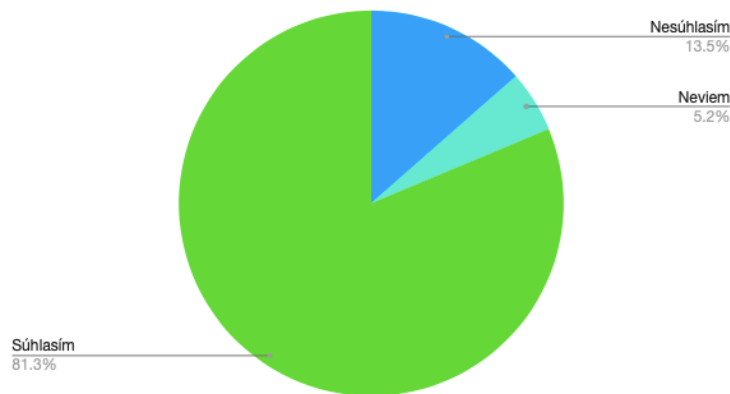
Graf 9: Politická angažovanosť, autorské spracovanie

Tabuľka 5: Politická angažovanosť, autorské spracovanie

voľby	percentá	počet
áno	69,5 %	109
áno aj	20,3 %	38
nie	8,5 %	7
neviem	1,7 %	1
SPOLU		155

Na otázku, ktorá mala za cieľ zistiť participáciu opýtaných vo voľbách, pričom túto otázku sme limitovali na posledných päť rokov, počas ktorých prebehli na Slovensku všetky typy volieb, boli odpovede nasledujúce. Najväčšiu skupinu, až 69,5 percenta opýtaných tvorili aktívni voliči, ktorí sa zúčastnili všetkých volieb za posledných päť rokov. Druhú skupinu tvorili voliči, ktorí sa zúčastnili volieb, však nie všetkých, ktoré za dané obdobie prebehli. 8,5 percenta opýtaných sa nezúčastňuje volieb a menej ako dve percentá opýtaných nevedelo na otázku jasne odpovedať.

So svojím okolím (rodina, priatelia) sa rozprávam o politike.

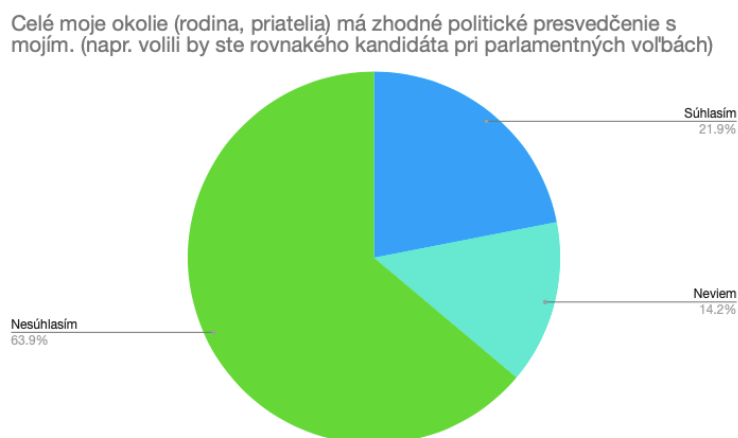
Graf 10: Komunikácia s okolím o politických témach, autorské spracovanie

Tabuľka 6: Komunikácia s okolím o politických témach, autorské spracovanie

komunikácia a okolie	percentá	počet
súhlasím	81,3 %	126
nesúhlasím	13,5 %	21
neviem	5,2 %	8
SPOLU		

V otázke komunikácie politických tém medzi respondentom a jeho okolím až 81,3 percenta opýtaných odpovedalo, že sa rozprávajú so svojim okolím o politike. Táto otázka mala vecný charakter a teda nepýtala sa na typ rozhovorov.

Ďalšia otázka sa zameriavala na zhodu názorov, konkrétne politického presvedčenia, s celým okolím, kde rátame ako rodinu, tak aj priateľov. Táto otázka vychádzala z teórie, kde odborníci ako jeden z modelov formy politického presvedčenia hovorili o tom, že sa tvorí na základe nášho okolia. Teda väčšina voličov žije v určitom konfirmačnom skreslení. Z výsledkov tejto otázky vyplynulo, že 63,8 percenta respondentov si nemyslí, že jeho okolie má zhodné politické presvedčenie ako je to ich a 21,9 percenta súhlasí, že má zhodné politické presvedčenie ako jeho okolie. 14,2 percenta opýtaných nevedelo odpovedať na otázku.

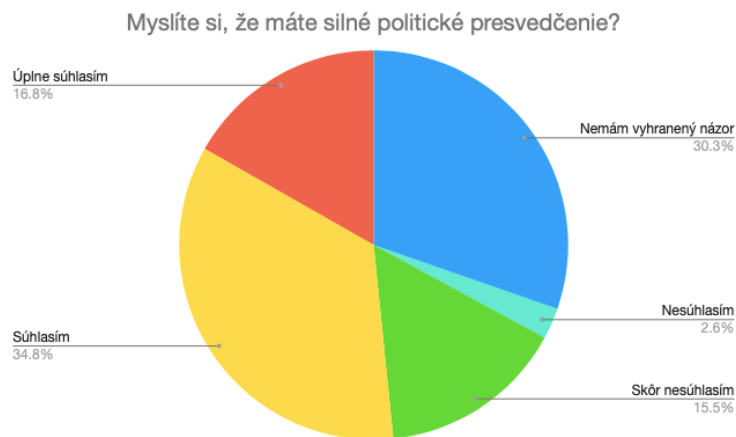

Graf 11: Zhoda presvedčenia respondenta s okolím, autorské spracovanie

Tabuľka 7: Zhoda presvedčenia respondenta s okolím, autorské spracovanie

okolie a presvedčenie	percentá	počet
súhlasím	21,9 %	34
nesúhlasím	63,9 %	99
neviem	14,2 %	22
SPOLU		155

Ďalšou časťou dotazníkového šetrenia bola priama identifikácia politického presvedčenia. Pričom sme sa respondentov pýtali na, to či si myslia, že ich politické presvedčenie je silné alebo aj s akou formou štátu sú najviac stotožnení, či dotazník obsahoval aj otázku seba identifikácie.

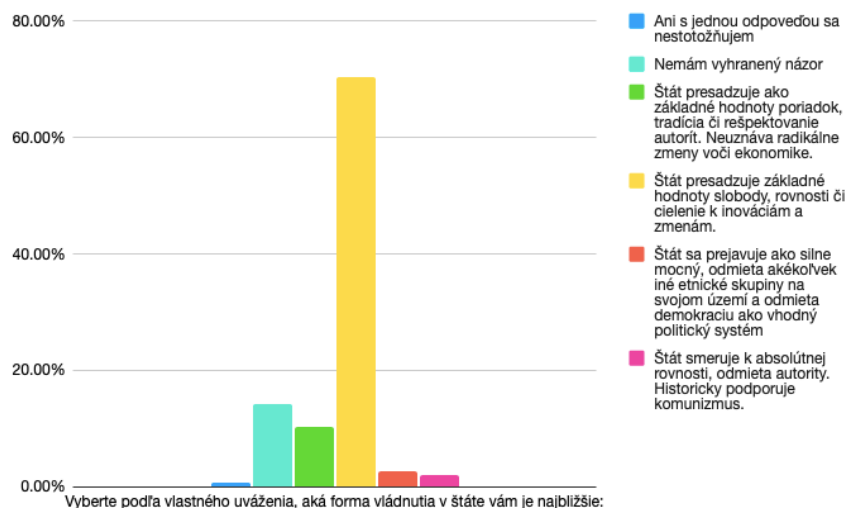

Graf 12: Sila politického prevedčenia, autorské spracovanie

Tabuľka 8: Sila politického prevedčenia, autorské spracovanie

sila presvedčenia	percentá	počet
úplne súhlasím	16,8 %	26
súhlasím	34,8 %	54
neviem	30,3 %	47
skôr nesúhlasím	15,5 %	24
nesúhlasím	2,6 %	4
SPOLU		155

Na otázku, či si myslia, že ich politické presvedčenie je silné odpovedala výskumná vzorka nasledovne. Najväčšiu skupinu tvorili opýtaní, ktorí súhlasia, že ich politické presvedčenie je silné. Ďalej 30,3 percenta respondentov nemá na danú otázku jasnú odpoveď a 15,6 percenta respondentov úplne nesúhlasí, že ich politické presvedčenie je silné.

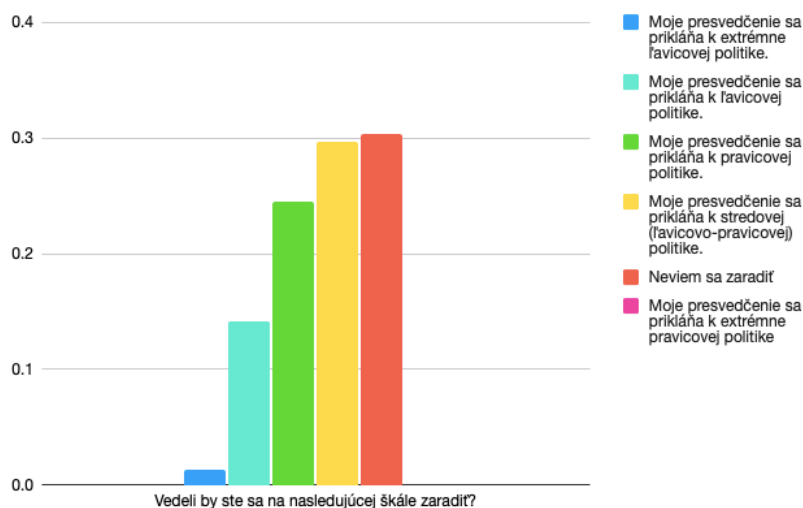
Graf 13: Výber vhodného vládnutia, autorské spracovanie

Tabuľka 9: Výber vhodného vládnutia, autorské spracovanie

forma vládnutia	percentá	počet
extrémne pravicová	2,58 %	4
pravcová	10,32 %	16
ani s jednou odpoveďou sa nestotožňujem	0,65 %	1
ľavicová	70,32 %	109
extrémne ľavicová	1,94 %	3
neviem		22
SPOLU		155

V rámci druhej časti sme sa pýtali aká forma vládnutia je respondentom najbližšie, pričom sme neuviedli explicitné názvy politickej ľavo - pravej orientácie, ale použili sme ich opis. Každý opis obsahoval na základe teórie stručnú charakteristiku a hodnoty každej orientácie. Hodnoty ako dôležitý prvok formovania politického presvedčenia boli spomínané práve v teórií, o ktorú sa táto otázka opierala.

Z výsledkov vychádza, že respondenti majú najbližšie k ľavicovej orientácii, pričom podporujú liberálne hodnoty a rovnosť. Druhé najvyššie percento zastúpenia mali odpovede, pri ktorých respondent nevedel na otázku odpovedať. Treťou bola pravicová forma vládnutia, ktorá podporuje hodnoty tradície a poriadku. Jednému respondentovi nevyhovovala žiadna z ponúkaných foriem vládnutia.

Graf 14: Sebaidentifikácia politického presvedčenia, autorské spracovanie

Tabuľka 10: Sebaidentifikácia politického presvedčenia, autorské spracovanie

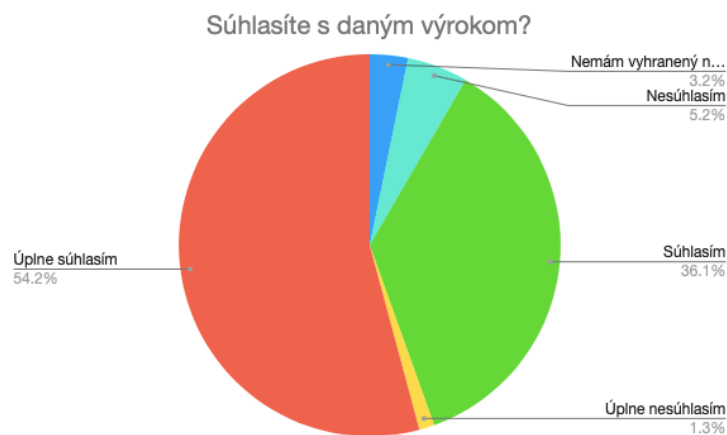
presvedčenie	percentá	počet
extrémne pravicové	0 %	0
pravicové	24,52 %	38
stredová	29,7 %	46
ľavicová	14,9 %	22
extrémne ľavicová	1,29 %	2
neviem	30,29 %	47
SPOLU		155

Respondenti na otázku o vlastnej seba identifikácii politického presvedčenia odpovedali nasledovne. 30,3 % opýtaných sa nevedelo na škále zaradiť, viac ako 46 % respondentov svoje presvedčenie identifikuje ako ľavicovo – pravicové. Za pravicových voličov sa považuje takmer 25 percent výskumnej vzorky a ľavicových takmer 15 %.

Poslednou časťou nášho výskumu boli spomínané simulácie, ktoré sa zameriavajú na výroky a možný vplyv politického presvedčenia na ich vyhodnotenie. Výroky boli nasledujúce.

Prvý výrok:

Preambula "Všetci občania Slovenskej republiky by mali mať rovnaké práva."

Graf 15: Súhlas s výrokom 1., autorské spracovanie

Tabuľka 11: Súhlas s výrokom 1., autorské spracovanie

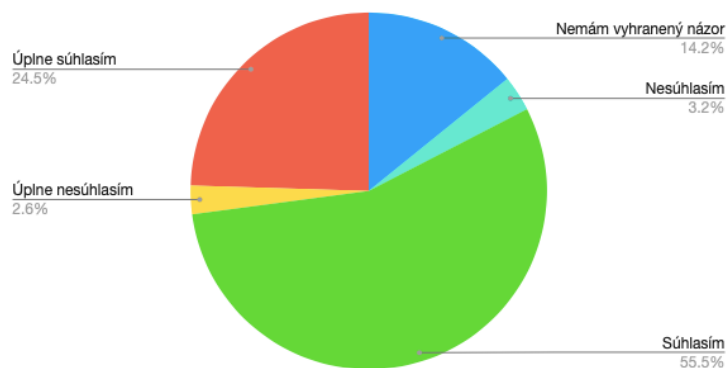
výrok_01	percentá	počet
úplne súhlasím	54,2 %	84
súhlasím	36,1 %	56
nemám vyhranený názor	3,2 %	5
nesúhlasím	5,2 %	8
úplne nesúhlasím	1,3 %	2
SPOLU		155

Výrok sa opiera o Ústavu Slovenskej republiky a respondenti mali za úlohu odpovedať v simulácii, tak ako keby šlo o výrok politika, ktorého sme nekonkretizovali. Pri tomto konkrétnom výroku 54,3 % opýtaných s ním úplne súhlasilo, 36,1 % s ním súhlasilo. Nesúhlasilo s výrokom 5,2 % a úplne nesúhlasili 4 respondenti, ktorí predstavujú 1,3 %.

Pri otázke, či by respondenti podporili politika, ktorý by povedal obsahovo totožný výrok odpovedalo úplne súhlasím 24,5 % respondentov, viac ako 55 % by podporilo a 3,2 % by nepodporilo politika, ktorý by povedal obsahovo totožný výrok. Viac ako 14 % nemalo vyhranený názor na podporu politika.

Podporili by ste politiku, s ktorým sa stotožňujete a povedal by obsahovo rovnaký výrok?

Graf 16: Podpora politika vo výroku 1., autorské spracovanie

Tabuľka 12: Podpora politika vo výroku 1., autorské spracovanie

podpora_01	percentá	počet
úplne súhlasím	24,5 %	38
súhlasím	55,5 %	86
nemám vyhranený názor	14,2 %	22
nesúhlasím	3,2 %	5
úplne nesúhlasím	2,6 %	4
SPOLU		155

Druhý výrok:

Čl. 23 odst. 4 „Každý občan má právo na slobodný vstup na územie Slovenskej republiky.“

Druhý výrok, ktorý bol obsiahnutý v dotazníkovom šetrení bol taktiež vyňatý z Ústavy Slovenskej republiky. S týmto výrokom úplne súhlasilo viac ako 25 % respondentov, súhlas mu dalo 31 % odpovedajúcich a viac ako 31 % buď nesúhlasilo alebo úplne nesúhlasilo s týmto výrokom.

Graf 17: Súhlas s výrokom 2., autorské spracovanie

Tabuľka 13: Súhlas s výrokom 2., autorské spracovanie

výrok_02	percentá	počet
úplne súhlasím	25,8 %	40
súhlasím	31,0 %	48
nemám vyhranený názor	11,6 %	18
nesúhlasím	26,5 %	41
úplne nesúhlasím	5,2 %	8
SPOLU		155

Na otázku podpory politika, ak by povedal obsahovo rovnaký výrok, odpovedalo viac ako 55 % respondentov, že úplne súhlasí alebo súhlasí s podporou. Nesúhlasí 18,7 % respondentov a úplne nesúhlasí 3,9 %. Viac ako 21 % odpovedajúcich nemá vyhranený názor.

Graf 18: Podpora politika vo výroku 2., autorské spracovanie

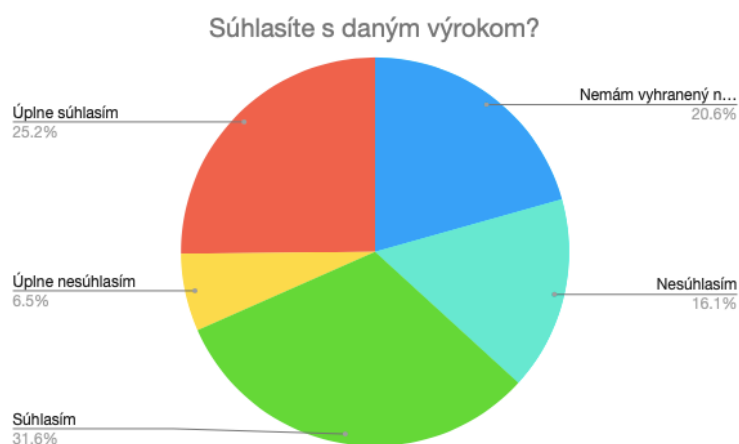
Tabuľka 14: Podpora politika vo výroku 2., autorské spracovanie

podpora_02	percentá	počet
úplne súhlasím	20,0 %	31
súhlasím	35,5 %	55
nemám vyhranený názor	21,9 %	34
nesúhlasím	18,7 %	29
úplne nesúhlasím	3,9 %	6
SPOLU		155

Tretí výrok:

Čl. 18 odst. 1 „Nikoho nemožno poslať na nútené práce alebo nútené služby.“

Nasledujúci, a síce tretí výrok vyňatý z Ústavy SR. S týmto výrokom úplne súhlasilo alebo súhlasilo viac ako 56 % respondentov. Úplne nesúhlasilo alebo nesúhlasilo s ním viac ako 22 % percent respondentov. Na daný výrok nemalo vyhranený názor 20,6 % odpovedajúcich.

Graf 19: Súhlas s výrokom 3., autorské spracovanie

Tabuľka 15: Súhlas s výrokom 3., autorské spracovanie

súhlas_03	percentá	počet
úplne súhlasím	25,2 %	39
súhlasím	31,6 %	49
nemám vyhranený názor	20,6 %	32
nesúhlasím	16,1 %	25
úplne nesúhlasím	6,5 %	10

SPOLU	155
--------------	------------

Respondenti pri otázke podpory politika, ktorý by povedal obsahovo rovnaký výrok reagovali nasledovne. 58,7 % respondentov by úplne podporilo alebo podporilo takéhoto politika, 13,6 % opýtaných by úplne nepodporilo alebo nepodporilo. 27,7 percent nemá na konkrétnu otázku vyhranený názor.

Graf 20: Podpora politika vo výroku 3., autorské spracovanie

Tabuľka 16: Podpora politika vo výroku 3., autorské spracovanie

podpora_03	percentá	počet
úplne súhlasím	18,7 %	29
súhlasím	40,0 %	62
nemám vyhranený názor	27,7 %	43
nesúhlasím	9,7 %	15
úplne nesúhlasím	3,9 %	6
SPOLU		155

Štvrtý výrok:

Čl. 15 odst. 1 „Každý má právo na život. Ľudský život je hodný ochrany už pred narodením.“

Posledným výrokom, ktorý sme zaradili do dotazníka je taktiež vyňatý z Ústavy SR. Vo všeobecnosti výber týchto výrokov bol poňatý, tak aby respondenti sa museli zamyslieť nad rôznymi aspektami, s ktorými sa slovenská spoločnosť častokrát zamýšľa. V tomto prípade, v otázke práva na život, 21,3 % respondentov úplne súhlasilo a 23,9 %

respondentov súhlasilo s výrokom. Úplne nesúhlasilo 12,9 % a 22,6 nesúhlasilo so spomínaným výrokom. Vyhranený názor nemalo 19,4 % opýtaných.

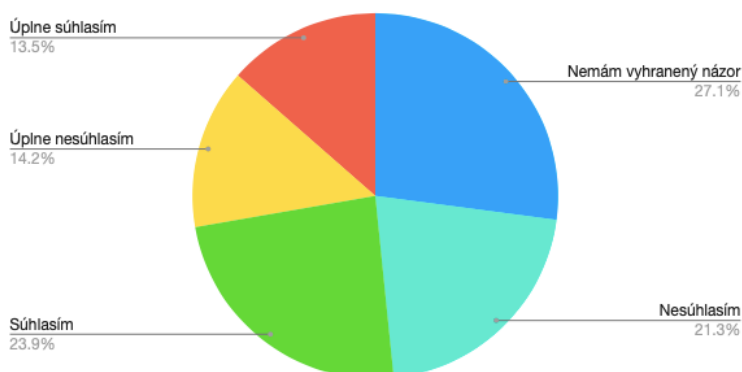

Graf 21: Súhlas s výrokom 4., autorské spracovanie

Tabuľka 17: Súhlas s výrokom 4., autorské spracovanie

súhlas_04	percentá	počet
úplne súhlasím	21,3 %	33
súhlasím	23,9 %	37
nemám vyhranený názor	19,4 %	30
nesúhlasím	22,6 %	35
úplne nesúhlasím	12,9 %	20
SPOLU		155

Podporili by ste politika, s ktorým sa stotožňujete a povedal by obsahovo rovnaký výrok?

Graf 22: Súhlas s výrokom 4., autorské spracovanie

Tabuľka 18: Súhlas s výrokom 4., autorské spracovanie

podpora_04	percentá	počet
------------	----------	-------

úplne súhlasím	21,3 %	21
súhlasím	23,9 %	37
nemám vyhranený názor	19,4 %	42
nesúhlasím	22,6 %	33
úplne nesúhlasím	12,9 %	22
SPOLU		155

4.1. Overovanie hypotéz

Pre overenie nami zvolených hypotéz bolo potrebné si dáta tzv. očistiť a pripraviť na jednotlivé analýzy. V prvej časti sme sa zamerali na kódovanie dát na číselné jednotky, ktoré sme prisúdilo nasledovne. Keďže väčšina otázok bola zostavená podľa Likertovej škály, čiže pri odpovedi úplne súhlasím sme priradili číslo 5 pri úplne nesúhlasím to bolo zasa 1, ak respondent nemal vyhranený názor na konkrétnu otázku, vyhodnotili sme to ako stred tejto škály, a síce číslom 3.

Všetky hypotézy, ktoré sme si určili sme spracovávali korelačnou maticou. Zvolenie tejto analýzy sme vyhodnotili ako správnu pre meranie korelácie medzi dvoma veličinami. Korelácia teda bola prvou z vybraných analýz, ktoré sme aplikovali pre nami zvolené hypotézy.

Druhou zo zvolených analýz bola regresná analýza, ktorá nám pomáha pri analýze korelácie odhaliť, či vzťah je naozaj výpovedný a nie je len zdanlivý.

Hypotéza 1 predpokladala, že sila presvedčenia koreluje s mierou súhlasu na jednotlivé výroky. Tu nám regresná analýza dokázala, že medzi silou presvedčenia a mierou súhlasu s výroky je pozitívny vzťah pri jednotlivých výrokoch, napríklad, ak zvýšime silu presvedčenia o jeden stupeň (1 SD) vidíme 0,17 posun pri prvom výroku v škále súhlasu. Pri druhom bol tento posun menší, o 0,11, pri treťom vyšiel na 0,23 a pri poslednom, štvrtom 0,11. Tento korelačný vzťah u všetkých výrokoch ukazuje, že ak sa zvýši sila presvedčenia tak sa zvýši aj miera súhlasu na výroky. Vzťah síce nie je silný, ale je pozitívny.

Regresná analýza ukázala exaktnejšie výsledky a teda priniesla nasledujúce čísla pre jednotlivé výroky. Tu sme sledovali p-hodnotu, ktorá ukazuje či korelácia medzi nami vybranými veličinami je náhodná. Prvý výrok mal pri koeficiente 0,20 p-hodnotu = 0,025. Výsledok bol štatisticky významný.

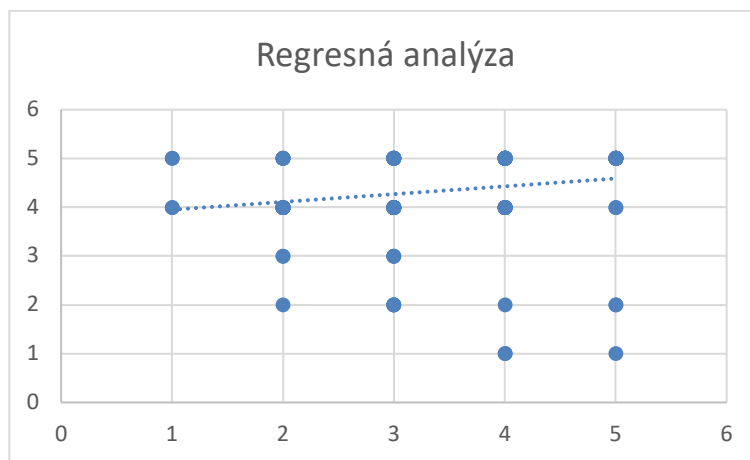
Tabuľka 19: Výsledky regresnej analýzy pri výroku 1., autorské spracovanie

SUMMARY OUTPUT

Regression Statistics	
Multiple R	0,17938503
R Square	0,03217899
Adjusted R Square	0,02589444
Standard Error	1,01193844
Observations	156

ANOVA					
	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	5,243318995	5,243319	5,120331664	0,025045072
Residual	154	157,6989887	1,02401941		
Total	155	162,9423077			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	2,60559191	0,395159821	6,59376732	6,47041E-10	1,824958403	3,38622542	1,8249584	3,38622542
sila	0,20136823	0,088990145	2,26281499	0,025045072	0,025569265	0,3771672	0,02556926	0,3771672

Druhý výrok mal podľa identickej analýzy, ktorú sme aplikovali pri prvom výroku koeficient 0,07 pri p-hodnote 0,31, ktorá je vyššia ako $\alpha = 0,05$. Tu by sme mohli vyhodnotiť, že výsledok korelácie bol celkom náhodný.

Tabuľka 20: Výsledky regresnej analýzy pri výroku 2., autorské spracovanie

SUMMARY OUTPUT

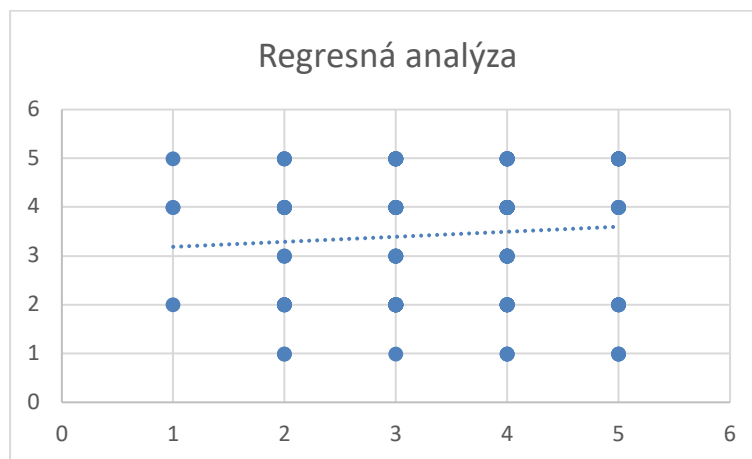
Regression Statistics	
Multiple R	0,082634289

R Square	0,006828426
Adjusted R Square	0,00037926
Standard Error	1,025105849
Observations	156

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	1,112639439	1,112639439	1,058807544	0,305100733
Residual	154	161,8296683	1,050842002		
Total	155	162,9423077			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	3,253154991	0,235938364	13,78815608	1,11476E-28	2,78706157	3,719248412	2,78706157	3,71924841
sila	0,066122572	0,064260075	1,028983743	0,305100733	-0,060822438	0,193067583	-0,060822438	0,19306758

Tretí výsledok v regresnej analýze mal nasledujúce výsledky. V regresnej analýze vyšla pri koeficiente 0,16 p-hodnota na 0,019. Výsledky v tomto prípade sú štatisticky významné.

Tabuľka 21: Výsledky regresnej analýzy pri výroku 3., autorské spracovanie

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,187533675
R Square	0,035168879
Adjusted R Square	0,028903742
Standard Error	1,010374141
Observations	156

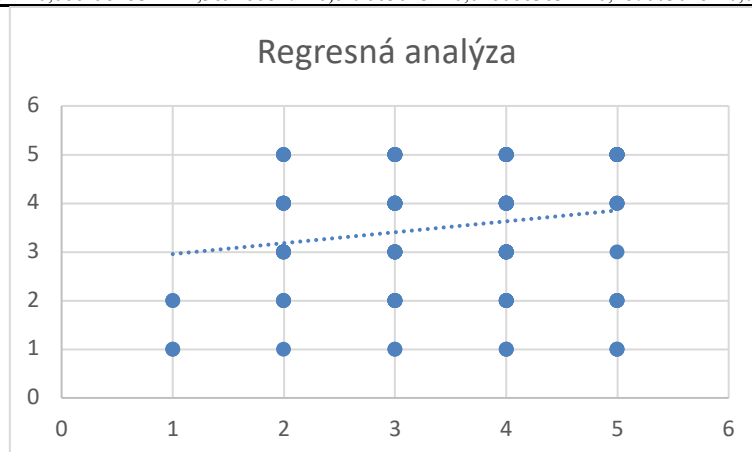
ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	5,730498315	5,730498315	5,613425251	0,019063078

Residual	154	157,2118094	1,020855905
Total	155	162,9423077	

	Coefficients	Standard Error	t Stat	P-value	Lower 95%	Upper 95%	Lower 95,0%	Upper 95,0%
Intercept	2,929837112	0,246202002	11,90013518	1,43769E-23	2,443467996	3,416206228	2,443467996	3,416206228
sila	0,156834691	0,066195453	2,369266817	0,019063078	0,026066363	0,287603018	0,026066363	0,287603018

Čo sa týka štvrtého výroku, regresná analýza priniesla pri koeficiente 0,051 p-hodnotu = 0,34. Tento výsledok nie je štatisticky významný.

Tabuľka 22: Výsledky regresnej analýzy pri výroku 4., autorské spracovanie

SUMMARY OUTPUT

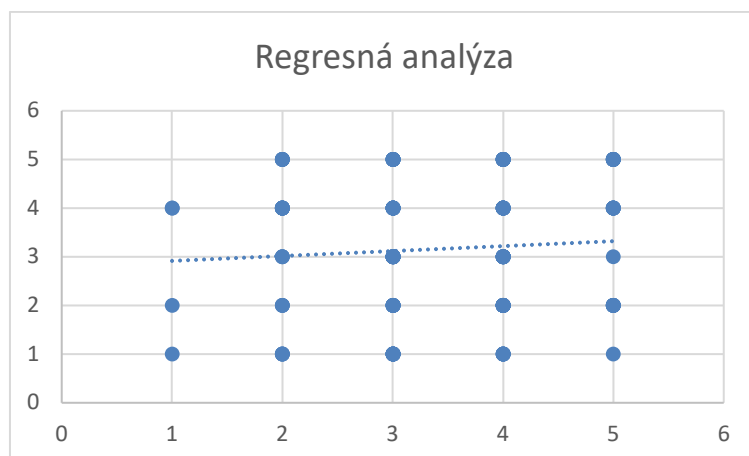
Regression Statistics	
Multiple R	0,076747257
R Square	0,005890141
Adjusted R Square	-0,000565117
Standard Error	1,025589962
Observations	155

ANOVA

	df	SS	MS	F	Significance F
Regression	1	0,959753231	0,959753231	0,912456271	0,340960583
Residual	154	161,9825545	1,051834769		
Total	155	162,9423077			

	Coefficients	Standard Error	t Stat	P-value	Lower 95%	Upper 95%	Lower 95,0%	Upper 95,0%
Intercept	3,296574166	0,209584081	15,72912479	7,48233E-34	2,882543317	3,710605016	2,882543317	3,710605016
sila	0,058166863	0,060893314	0,95522577	0,340960583	-0,062127152	0,178460877	0,062127152	0,178460877

Výsledky teda priniesli náhodnosť korelácie pri dvoch výrokoch zo štyroch. Pre overenie, či môžeme výsledky aplikovať na populáciu sme realizovali tzv. viacnásobnú lineárnu regresnú analýzu, ktorá bude merať, či korelácia nie je čisto náhodná a berie na vedomie aj iné veličiny (vek, pohlavie, vzdelanie), ktoré môžu mať pri korelácií vyšší vplyv ako nami skúmaná sila politického presvedčenia. Z tejto analýzy vzišla p-hodnota pri politickom presvedčení najviac blízka k hodnote $\alpha = 0,05$, konkrétne sa jednalo o hodnotu $\cong 0,01$. Hypotéza 1 sa potvrdila.

Tabuľka 23: Výsledky viacnásobnej lineárnej regresie, autorské spracovanie

ANOVA								
	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>			
Regression	5	5,8620325	1,1724065	1,72205089	0,13296475			
Residual	148	100,761344	0,68081989					
Total	153	106,623377						

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	3,61965259	0,72179907	5,01476486	1,4993E-06	2,19328922	5,04601596	2,19328922	5,04601596
muž/žena	-0,0574521	0,14152652	-0,4059456	0,68536888	-0,3371258	0,22222167	-0,3371258	0,22222167
vek	0,03924575	0,05333235	0,73587127	0,4629737	-0,0661455	0,14463701	-0,0661455	0,14463701
vzdelanie	0,02217629	0,06426728	0,34506349	0,73053655	-0,1048237	0,14917632	-0,1048237	0,14917632
politická angažovanosť	-0,0113159	0,33261353	-0,0340211	0,97290618	-0,668601	0,64596921	-0,668601	0,64596921
sila presvedčenia	0,17884753	0,06664537	2,68357042	0,00811371	0,04714813	0,31054694	0,04714813	0,31054694

Pri hypotéze 2 sme predpokladali, že respondenti, ktorí sa identifikovali svoje politické presvedčenie ako ľavicové budú s vyššou mierou súhlasiť na jednotlivé výroky. Na

základe výpočtu kovariancie, ktorá odhalí jednoduchý vzťah medzi týmito dvoma veličinami. Hodnota pri prvom výroku sa rovnala nule, čo znamená, že vyššia miera súhlasu na jednotlivé výroky nekoreluje s vyššou mierou seba identifikácie politického presvedčenia ako ľavicové. Hypotéza 2 sa zamietá.

Hypotéza 3 sa týkala vzťahu medzi politickou angažovanosťou a podporou politika. Tu sme využili totožnú analýzu ako u predošlých hypotéz. Kovariancia bola u všetkých otázok podpory nasledovná. Prvý výrok mal kovarianciu 0,001, hodnota je príliš nízka. Pri následnej regresnej analýze, koeficient pri teste politickej angažovanosti bol 1,9 a hodnota $p = 0,84$. Z výsledku vyplýva, že nie je žiaden vzťah medzi vysokou politickou angažovanosťou voliča a následnou podporou pri jednotlivých výrokoch. Pri ďalších testoch u každého výroku boli výsledky kovariancie príliš vysoké. Hypotéza 3 sa zamietá.

5 Diskusia

Výskum si v prvej časti dal za úlohu konkretizovať politické presvedčenie u voličov. Na základe teórie vieme, že ide o pomerne zložitý problém a vzhľadom na povahu a rozsah práce sme si určili, že respondenti majú sami seba identifikovať na orientačnej škále. Škála bola zložená z 6 výberových možností, pri úprave a očiste dát sme túto škálu obodovali len tromi bodmi, pretože extrémne časti škály neboli hojne vyberané a taktiež jedna z možností bola aj pre respondentov, ktorí sa nevedeli zaradiť. Po tejto úprave nám zostalo 107 odpovedí (N=107).

Respondenti s ľavicovým politickým presvedčením

Túto výberovú vzorku tvorilo o niečo viac mužov ako žien, konkrétne 56 %, táto skupina mala prevažne vysokoškolské vzdelanie I. alebo II. stupňa. Respondenti s výberom ľavicového presvedčenia sa v otázke politickej angažovanosti a teda či v posledných piatich rokoch sa zúčastnili volieb umiestnili pozitívne v politickej angažovanosti. Politická angažovanosť je veľmi dôležitý aspekt života voličov a predikuje ich prehľad o politike.

Ďalším predikátorom tvorby a formovania politického presvedčenia je komunikácia a názorová zhoda či nezhoda s okolím. V otázke, či naši respondenti komunikujú o politických otázkach, ľavicoví voliči odpovedali pozitívne k súhlasu. Inými slovami až 95,5 % respondentov s identifikáciou ľavicového voliča sa so svojím okolím, kde zaraďujeme rodinu a priateľov rozpráva o politických témach. V otázke zhode politického presvedčenia celého okolia respondenta, výsledky priniesli nasledujúce čísla. Respondenti mali na výber z troch možností, pričom otázka bola formulovaná, tak aby respondent jasne vybral či celé jeho okolie sa zhoduje alebo nezahoduje s jeho presvedčením, pričom 66,7 % respondentov odpovedalo, že neexistuje táto zhoda.

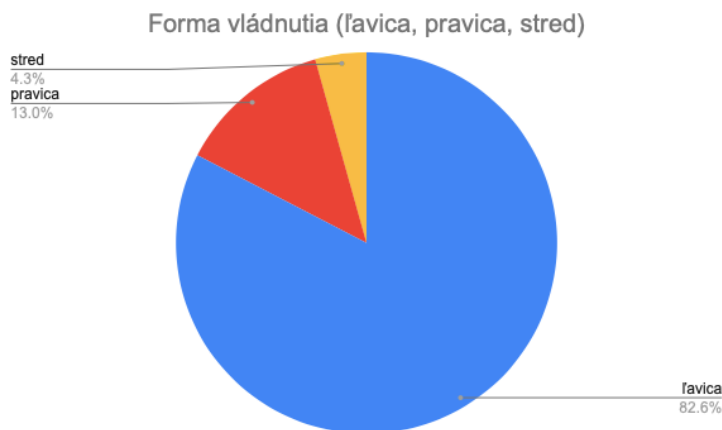
Tento graf na základe výsledkov nepotvrďuje konfirmačné skreslenie, ktoré sme spomínali v teórii pri rôznych vplyvoch formovania presvedčenia, medzi ktorým bolo aj formovanie presvedčenia na základe okolia. Zároveň vysoké percento komunikácie s okolím v politických otázkach a nízke percento zhody, môže naznačovať, že diskusie sú prevažne o témach, kde sa diskutujúci nezhodnú.

Graf 23: Porovnanie zhody politického presvedčenia respondenta a okolia a komunikácie o politických témach u ľavicových respondentov, autorské spracovanie

V našom výskume sme sa pýtali respondentov, nech sa podľa vlastného uváženia a presvedčenia zaradia na škále politickej orientácie, pre overenie výsledkov sme však sa pýtali aj na to, ktoré politické vládnutie je im najbližšie pričom sme ich explicitne nepomenovávali, naopak sme ich podľa teoretickej časti hodnotovo opísali. Pre zjednotenie výsledkov sme si spravili 3 – bodovú škálu u oboch otázok. Toto rozhodnutie bolo aj podmienené výsledkami a extrémny škál neboli vybrané. Navyiac v otázke výberu politického presvedčenia sme zaradili aj položku „neviem“, z dôvodu, že respondenti nemusia mať poznatok o tom, čo jednotlivé kategórie znamenajú. Pri čistení dát sme týchto respondentov vyňali, pretože táto odpoveď nie je smerodajná. Pri oboch otázkach sme teda mali vzorku 107 odpovedí (N=107).

Výsledky naznačujú, že nie je stopercentná zhoda medzi vlastnou identifikáciou politického presvedčenia a výberom typu vládnutia, ktorý respondentovi vyhovuje. Môžeme predpokladať, že nesúlad mohol nastať v rozličnom ponímaní hodnôt a neskoršej sebaidentifikácie. Zároveň na Slovensku je nálada spoločnosti ovplyvnená aktuálne prevládajúcimi skutočnosťami. Jednou z nich je negatívne vnímanie vlády v spojení s pandémiou COVID-19 a druhou je vojna na Ukrajine. Spoločnosť sa môže nazerať na hodnoty ako tradícia a rešpektovanie autorít inak ako na pravicové hodnoty, ale skôr na hodnoty, ktoré sú jej blízke vzhľadom na vnímanie svojej krajiny citlivejšie počas vojny.

Graf 24: Výsledky ľavicových respondentov vo výbere vhodnej vlády, autorské spracovanie

V našej simulácii, ľavicoví respondenti prejavovali vyššiu mieru úplného súhlasu alebo súhlasu na jednotlivé výroky, však treba pripomenúť, že pri regresnej analýze nevyšla korelácia medzi ľavicovým zmýšľaním a zvýšením súhlasom na jednotlivé výroky. Na druhú stranu najväčší rozpor súhlasu či nesúhlasu bol v poslednom výroku, ktorý sa týka práva na život. Tu môžeme vychádzať z faktu, že práva a sloboda rozhodnutia sú veľmi dôležitým aspektom ľavicového zmýšľania a práve preto tu mohol byť určitý rozkol vo výbere. Zároveň na Slovensku sa stále objavuje téma potratov a práva na život, čo čiastočne názorovo polarizuje spoločnosť. Zároveň vysoká miera súhlasu s výrokmi jedna a tri, ktoré sa týkali práv a slobôd občanov sú hodnotovo blízke práve ľavici.

Tabuľka 24: Výsledky ľavicových respondentov v súhlase na výroky v simulácii, autorské spracovanie

Súhlas s výrokom	1. výrok	2. výrok	3. výrok	4. výrok
súhlas	23	18	19	13
nevyhraný názor	0	1	1	3
nesúhlas	0	4	3	7

Respondenti sa mali rozhodnúť, či by na základe svojho rozhodnutia aj podporili určitého politika, ktorým sa politicky stotožňujú, ak by povedal obsahovo rovnaký výrok. Tu môžeme pozorovať dva rozličné prístupy, aj napriek vyššej miery súhlasu s podporou, je mierne vyššia miera aj nerozhodnosti alebo nesúhlasu u výroku číslo 3. Tento výsledok môže byť podmienený tým, že respondent mal k dispozícii len samostatný výrok, čo mohlo spôsobiť pocit nedostatku informácií a zároveň táto otázka mohla pôsobiť mierne nátlakovo, čo mohlo zapríčiniť vyhýbavej odpovedi.

Tabuľka 25: Výsledky podpory politikov ľavicových respondentov vo výrokoch v simulácii, autorské spracovanie

Podpora politika	1. výrok	2. výrok	3. výrok	4. výrok
súhlas	23	20	12	11
nevyhranený názor	0	2	2	5
nesúhlas	0	1	9	2

Respondenti s pravicovým politickým presvedčením

Respondenti s pravicovým politickým presvedčením tvorili druhú najväčšiu vzorku nášho výskumu a to 35 %. V pomere mužov a žien táto skupina bola pomerovo rovnaká 1:1. Rovnako ako v prvom prípade aj tu sme sa pozreli na politickú angažovanosť, a síce na účasť vo voľbách za posledných 5 rokov. Tak, ako u ľavicových odpovedajúcich, tak aj pravicoví respondenti v otázke politickej angažovanosti sú aktívni.

V rámci označenia komunikácie s okolím a zhody s politickým presvedčením respondenta, 78,9 % odpovedajúcich uviedlo, že komunikujú so svojim okolím v politických témach, na druhú stranu 57,9 % respondentov si nemyslí, že má zhodné politické presvedčenie so svojim okolím. Oproti ľavicovým respondentom mali pravicoví vyššiu mieru súhlasu.

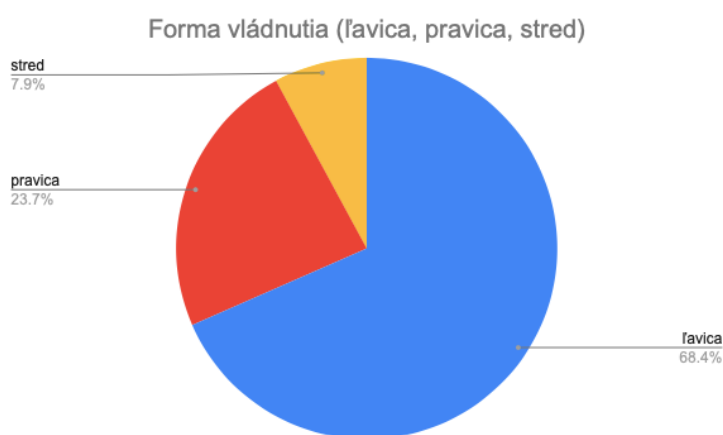

Graf 25: Porovnanie zhody politického presvedčenia respondenta a okolia a komunikácie o politických témach u pravicových respondentov, autorské spracovanie

V otázke vhodnej formy vládnutia si 68,4 % pravicových respondentov vybralo najviac ľavicovú formu vládnutia, 23,7 % sa zhodlo vo svojom výbere a zvolilo pravicovú formu. Ako sme spomínali tento nesúlad mohol byť podmienený rovnakými dôvodmi, ako pri ľavicových respondentoch a zároveň popis ľavicových hodnôt mohol navádzať k technologickému posunu krajiny, čo je veľmi veľkou témou v krajine. Zároveň pravicový

opis vládnutia mohol vyznievať negatívne, pretože obsahoval slová ako autorita či tradícia, naopak ľavicový opis používal slová ako sloboda a inovácie. Respondenti, preto mohli ponímať oba opisy nie z obsahového hľadiska, ale emocionálneho apelu pozitivity výberu slov.

Ďalej je určite potrebné spomenúť aj nazeranie na pojmy ľavica a pravica z ekonomického hľadiska, pričom respondent pri tomto výbere mohol sa identifikovať hlavne vďaka ekonomickým názorom a politickej príbuznosti k jednej z orientácií na škále. Pričom pri výbere vhodného vládnutia v štáte mohol respondent vyberať na základe iného atribútu, napríklad hodnotová príbuznosť s jednotlivými formami na škále.

Graf 26: Výsledky pravicových respondentov vo výbere vhodnej vlády, autorské spracovanie

Ak sa pozrieme na jednotlivé výroky a ich ponímanie zo strany pravicových respondentov. Tak najväčšiu mieru súhlasnej zhody bolo pri prvom výroku. Najväčšia miera nesúhlasnej zhody v odpovediach bola pri výroku dva a nevyhranené názory boli u posledných dvoch výrokov. Tu vidíme väčší rozkol v odpovediach našich respondentov a oveľa väčší nesúhlas s výroky.

Tabuľka 26: Výsledky pravicových respondentov v súhlase na výroky v simulácii, autorské spracovanie

Súhlas s výrokom	1. výrok	2. výrok	3. výrok	4. výrok
súhlas	35	16	19	19
nevyhraný názor	0	5	10	10
nesúhlas	3	17	9	13

Pri otázke podpory politika ak by povedal obsahovo totožný výrok, a s ktorým by bol

respondent stotožnený bola vo všetkých častiach vyššia miera súhlasu ako nesúhlasu. Oproti ľavicovo zaradeným respondentom, však bola aj oveľa vyššia miera nesúhlasu s podporou. Napríklad pri druhom výroku. Výsledok môže byť ovplyvnený hodnotami, ktoré sú pravicovým voličom blízke a to je úcta k tradíciám a autoritám.

Tabuľka 27: Výsledky pravicových respondentov v podpore politikov vo výrokoch v simulácii, autorské spracovanie

Podpora politika	1. výrok	2. výrok	3. výrok	4. výrok
súhlas	34	19	12	22
nevyhranený názor	3	8	2	10
nesúhlas	1	11	9	6

Respondenti s ľavicovo-pravicovým politickým presvedčením

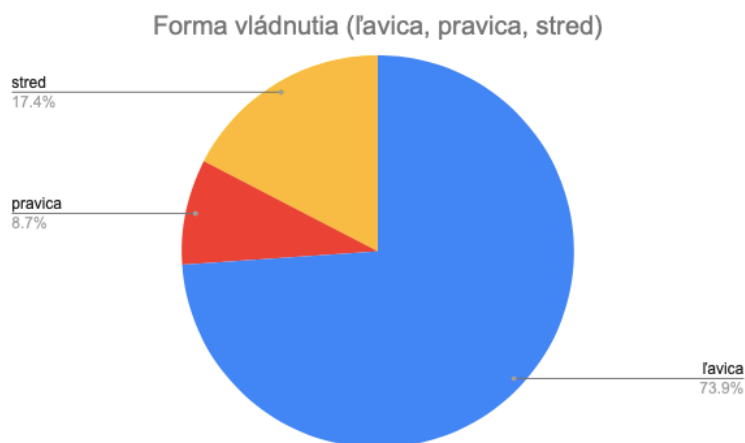
Respondenti, ktorí si vybrali ľavo-pravé politické presvedčenie tvorili 42% zo skúmanej vzorky, z toho ženy tvorili 65 %. Celá táto skupina odpovedala, že sa zúčastnila posledných 5. rokov volieb.

V komunikácií s okolím a v zhode politického presvedčenia s respondentovým, odpovedali stredoví voliči nasledovne, 86% respondentov uviedlo, že komunikuje so svojim okolím o politických témach, 69 % respondentov si však myslí, že ich politické presvedčenie nie je zhodné s celým okolím. Tu nenastala žiadna výrazná zmena oproti predchádzajúcim dvom skupinám respondentov. Aj napriek tomu, že ľavicovo-pravicové označenie bolo u respondentov pomerne vysoké, časť z nich si nemyslí, že ich okolie má zhodné politické presvedčenie.

Graf 27: Porovnanie zhody politického presvedčenia respondenta a okolia a komunikácie o politických témach u stredových respondentov, autorské spracovanie

Vo výbere takého vládnutia v štáte, s ktorým sa stotožňujú si vybrali najviac práve to ľavicové (73,9 % zo všetkých stredových respondentov) a najmenej zasa pravicové (8,7 % zo stredových respondentov). Tento výsledok môžeme interpretovať nasledovne. Stredoví respondenti z hľadiska ekonomického pomeru sa môžu identifikovať ako ľavico-pravicoví voliči. Na druhú stranu v otázke hodnôt môžu mať bližšie k ľavici.

Graf 28: Výsledky stredových respondentov vo výbere vhodnej vlády, autorské spracovanie

V nasledujúcej časti sa pozrieme, ako odpovedali títo respondenti v simulácii. Najväčšiu mieru súhlasu prejavovali pri prvom výroku. Celkovo môžeme zhodnotiť, že stredoví voliči mali mieru súhlasu na jednotlivé výroky vyššiu ako mieru nesúhlasu a rovnako ako predchádzajúce skupiny respondentov, otázka s najväčším rozkolom bola práve posledná, ktorá sa týkala práva na život. Tu môžeme tento rozkol dedukovať aj vyššou mierou odpovedí, ktoré boli viac stotožnené s ľavicovou politikou a tým pádom táto otázka môže byť pre respondentov dilemou.

Tabuľka 28: Výsledky stredových respondentov v súhlase na výroky v simulácii, autorské spracovanie

Súhlas s výrokom	1. výrok	2. výrok	3. výrok	4. výrok
súhlas	42	27	33	17
nevyhranený názor	1	8	14	12
nesúhlas	2	11	9	17

V otázke podpory politika, s ktorým sa volič stotožňuje ak by povedal obsahovo totožný výrok ako bol uvedený v simulácii. Najviac je podporovaný ten, s ktorým respondenti súhlasia a naopak najmenej podporený by bol ten, s ktorým nesúhlasia. Z čoho

môžeme dedukovať silný názorový postoj k danému výroku.

Tabuľka 29: Výsledky stredových respondentov v podpore politikov vo výrokoch v simulácii, autorské spracovanie

Podpora politika	1. výrok	2. výrok	3. výrok	4. výrok
súhlas	38	24	27	15
nevyhranený názor	6	13	14	15
nesúhlas	2	9	5	16

Pri overovaní hypotéz sme zistili, že Hypotéza 1 sa potvrdila, a síce sila politického presvedčenia pozitívne koreluje s vyššou mierou súhlasu pri dvoch výrokoch zo štyroch. Táto hypotéza bola zostavená na základe teórie motivovaného uvažovania, kde výskum poukazoval na koreláciu medzi silou presvedčenia a vyhodnocovaním argumentov. V našom výskume boli použité časti Ústavy Slovenskej republiky, ktoré by mali byť platné celou slovenskou spoločnosťou. Hypotéza sa potvrdila u týchto dvoch konkrétnych výrokoch Preambula „Všetci občania Slovenskej republiky by mali mať rovnaké práva“ a Čl. 18 odst. 1 „Nikoho nemožno poslať na nútené práce“. Vplyv sily presvedčenia tu vyhodnotil vyššiu mieru súhlasu pri týchto konkrétnych výrokoch. Naopak korelácia sa nepotvrdila pri výrokoch dva a štyri, konkrétne Čl. 23 odst. 4 „Každý občan má právo na slobodný vstup na územie Slovenskej republiky“ a Čl. 15 odst. 1 „Každý má právo na život. Ľudský život je hodný ochrany už pred narodením.“ Výsledky teda poukázali, že sila presvedčenia koreluje len s niektorými výrokmami. Poďme si rozobrať dôvody, ktoré mohli zapríčiniť takýto výsledok.

Tak, ako sme diskutovali výsledky pri ľavicových respondentoch, tu použijeme rovnakú dedukciu. Pre zjednodušenie a možnosť diskusie povedzme, že výroky dva a štyri sa týkajú dvoch tém. Prvá je téma migrácie a druhá je téma práva na život.

Okolo roku 2015 prebiehala v Európe migračná kríza. Slovenska sa, samozrejme, téma dotkla a všetky médiá na určitý čas jej venovali náležitú pozornosť. Nie len médiá, ale aj politické subjekty komunikovali túto tému v rozličných náladách a s rozličným cieľom. Podľa Žubárová, Borárosová (2016) táto téma bola využívaná v kontexte bezpečnosti, však v negatívnej konotácií, čo ovplyvnilo aj náladu spoločnosti, ktorá pociťovala apely strachu. Dôvodom, prečo sme zmienili tento fakt je práve preto, že aktuálne na území Ukrajiny prebieha vojna, ktorá má taktiež vplyv na to aká je nálada spoločnosti na Slovensku. Tak

ako v roku 2015, počas migračnej krízy, tak aj v roku 2022 konkrétne politické subjekty (Milan Uhrík, Marián Kotleba, Róbert Fico) využívajú túto tému na vznik apelu strachu a straty bezpečnosti. Výrok, ktorý sme použili v tejto práci sa týka slobodného vstupu do našej krajiny, čo mohlo respondentom rezonovať práve s témami migrácie a vojny. Pri poslednom výroku, ktorý nepotvrdil hypotézu sme predpokladali, že tematicky sa týka práv na život. Táto téma je živá aj v politickom živote, kedy opakovane poslankyňa Anna Záborská, ktorá je v poslaneckom klube OĽANO, predložila návrh zákona o sprísnení interrupcií. Tento zákon podporili členovia pravicových strán, napríklad OĽANO a časť Sme rodina. Naopak tento zákon nepodporila strana SaS, ktorá dlhodobo identifikuje ako strana s ľavo-pravým zmysľaním v otázkach ľudských práv. Tu môžeme diskutovať o určitom vplyve v kontexte spoločenskej témy aj na respondentov. Ak si porovnáme mieru súhlasu na jednotlivé výroky v kontexte seba identifikácie politického presvedčenia, tak najmenšiu mieru súhlasu na jednotlivé výroky (priemerne 58,5 % súhlas) sme zaznamenali u respondentov, ktorí sa identifikovali ako pravicoví voliči. Ak sa pozrieme na teóriu, tak pravicoví voliči majú najsilnejšie hodnoty tradície a rešpektovanie autorít. Tu by sme mohli predpokladať, že budú mať títo respondenti väčšiu mieru súhlasu v dôsledku rešpektovania demokratického dokumentu, akým je ústava. Na druhú stranu respondenti neboli oboznámení s týmto faktom a tak mohlo na ich rozhodovanie vplývať iný faktor. Najväčšiu mieru súhlasu prejavili ľavicoví respondenti (priemerne 78,3 % súhlas) a za nimi stredoví (priemerne 65,8 % súhlas). Aj napriek tomu, že ústavné časti by mali byť prijaté celou spoločnosťou tak, neboli ani v jednom prípade, čo môže mať za následok emocionálny stav respondentov, či iné faktory, ktoré mohli ovplyvniť ich výber odpovede.

Druhá hypotéza sa týkala vyššieho súhlasu na jednotlivé výroky a ľavicového zaradenia. Aj napriek tomu, že výsledky ukazujú vyššiu mieru, po štatistických výpočtoch nebola preukázaná korelácia medzi týmito dvoma veličinami. Z výsledkov, ktoré sme predpokladali vyššie je možná pravdepodobnosť odpovede respondentov mohli byť ovplyvnené aktuálnym emocionálnym stavom alebo rôznymi vonkajšími vplyvmi, či nesprávnym pochopením otázky či výroku. Táto hypotéza bola zostavená na základe teórie, ktorú sme taktiež spomínali pri motivovanom uvažovaní, kde výskum ukázal, že ľavicoví respondenti vykazovali vyššiu mieru prijať konkrétny argument na tému klimatickej krízy, ako pravicoví respondenti.

Tretia hypotéza sa týkala politickej angažovanosti a podpory politikov v nadväznosti na výroky. Pri zostavovaní tejto hypotézy sme vychádzali zo dvoch spomínaných

slovenských výskumov. Tie hovorili, že ľudia ktorí majú nižšiu mieru participácie v politických otázkach mali menšiu vieru v demokratické princípy. To môže priamo súvisieť s politickou gramotnosťou, čo sa mierne potvrdilo vo výskume Globsecu, kde ľudia s nižším vzdelaním pocítovali väčšiu mieru negatívnych emócií spojených s demokraciou a zároveň vykazovali menšiu mieru participácie na politickom dianí. V našom prípade sa táto hypotéza nepotvrdila, aj napriek tomu, že korelácia medzi jednotlivou podporou a angažovanosťou vykazovala mieru kovariancie, neskoršie výsledky regresnej analýzy ukázali, že táto korelácia bola v tomto prípade náhodná.

5.1.Limitácia výskumu

Aj napriek vhodnosti výberu metódy zberu dát je potrebné ozrejmiť jeho limity. Prvým limitom je výber kvantitatívneho výskumu. Aj napriek možnosti generalizácie, pri vyhodnocovaní dát je výskumník limitovaný interpretáciou doslovných výsledkov. Inými slovami kvantitatívny výskum, konkrétne v rámci dotazníkového zberu dát, nezachytáva vonkajšie javy, ako napríklad emocionálny stav respondenta. Práca však nemala za účel merať výsledky za celú populáciu. Naopak táto práca vo svojom výskume merala na konkrétnej vzorke, pričom výsledky výskumu sme transparentne interpretovali. Na druhú stranu treba upozorniť na nerovnomerné zastúpenie mužov a žien v dotazníku, čo môžeme interpretovať následovne. Výskumnú vzorku reprezentovali najviac respondenti s vysokoškolským vzdelaním. Tento fakt môže byť zapríčinený, tým, že dotazník bol zverejnený v skupine určenej pre študentov s viac ako 15 tisíc členmi. Podľa štatistického úradu bolo za rok 2020 v pomere vysokoškolských študentov o 57,5 percent viac žien oproti mužom (DATAcube, 2021). Výsledok výskumu môžeme oprieť aj o tieto dáta. Nemusí to explicitne dokazovať ich skutočnosť.

Ďalej v rámci limitácie je určite na mieste spomenúť rozporné ponímanie niektorých otázok, výhradne v časti simulácie, ktoré by mohli byť pochopené respondentom inak ako bolo autorom práce na začiatku vytýčené. Preto autorka práce nechala priestor na kontaktovanie respondentov, v prípade, že by došlo k určitej nezrovnalosti.

Poslednou limitáciou je, že výsledky môžeme síce opatrne generalizovať, však

nemôžeme ich interpretovať ako faktickú pravdu pre všetky vyššie zmienené dôvody (Ochieng, 2009, s. 17).

Záver

Diplomová práca sa zamerala na politické presvedčenie u slovenských voličov. Za cieľ si vymedzila rozšíriť povedomie o vplyve politického presvedčenia pri vyhodnocovaní informácií. Tento vplyv bol meraný so zreteľom na teoretickú časť, ktorá bola rozdelená na dve hlavné časti.

V prvej časti, autorka vymedzuje dôležité pojmy, ktoré určujú smer práce a pripravujú pôdu pre hlavnú časť. Ďalej sa už centruje na pojem presvedčenie a zužuje ho na prívlastok politické. Predstavuje rôzne prístupy na vymedzenie tohto pojmu. Pre celkové chápanie témy poukazuje na rôznorodosť vplyvov a s týmto zreteľom predstaví základné faktory, ktoré ovplyvňujú jeho formáciu. Túto časť ukončuje kategorizáciou presvedčenia a taktiež aj vyzdvihnutím dôležitosti ponímania sily politického presvedčenia. Tu sú predstavené výskumy, ktoré podporujú teórie.

V druhej časti práce je vymedzený slovenský kontext práce. Konkrétne politické strany a stranícke rodiny. Následne práca poníma slovenských voličov a ich vnímanie demokracie, pričom v tieto časti sú opísané výskumy, ktoré predstavujú vnímanie demokracie na Slovensku. Táto časť je ukončená prehľadom vo voličských preferenciách strán a miery dôvery v slovenských politických lídrov.

Výskumná časť predstavuje ciele práce, ktoré boli vymedzené na zmapovanie vplyvu politického presvedčenia na vyhodnocovanie informácií a sily politického presvedčenia pri vyhodnocovaní informácií. Následne bol zadefinovaný predmet výskumu a stanovené hypotézy práce. Hypotézy boli zostavené na základe zistení v teoretickej časti. V prvej hypotéze sa autorka zamerala na silu politického presvedčenia a koreláciu pri vyhodnocovaní informácií. Druhá hypotéza ponímala vzťah medzi politickým presvedčením a vyhodnocovaním informácií a posledná predpokladala koreláciu medzi politickou angažovanosťou a podporou politika pri komunikácii konkrétnej informácie. V ďalšej časti bola opísaná metóda zberu dát a dôvod jej výberu, pričom meranie bolo uskutočnené dotazníkovým šetrením. Do výskumu bolo zapojených 155 respondentov. Výskumná vzorka bola vymedzená dvoma podmienkami. Prvá bola, že respondenti museli byť zo Slovenska. Druhá, že museli mať viac ako 18 rokov, z dôvodu voličského oprávnenia. Iné podmienky neboli pre výskum stanovené.

Ďalšia časť bola venovaná analýze zozbieraných dát. Prvou z analýz bola deskriptívna, ktorá rozoberala dáta z vonkajšieho hľadiska. Tu zistenia priniesli rozbor

výskumnej vzorky, ktorú tvorili väčšinou (61,9 %) ženských respondentov. Vekovo bola vzorka pomerne vyvážená, najmenšou skupinou boli respondenti, ktorí mali viac ako 56 rokov. Respondenti odpovedali aj na otázky ako miesto bydliska, či na najvyššie dosiahnuté vzdelanie. Pri tejto otázke najväčšie zastúpenie mali vysokoškolsky vzdelaní ľudia. Tieto výsledky boli zohľadnené v limitoch výskumu. Ďalej deskriptívna analýza opísala výsledky pri jednotlivých častiach. Prvá bola identifikácia politického presvedčenia samotným respondentom. Kedy mal vybrať vnímanie okolia a komunikácie s okolím v politických témach. Následne mal identifikovať vhodné vládnutie v štáte a osobnú identifikáciu politickej orientácie na základe ľavo-pravej škály.

Analýza bola aplikovaná aj na poslednú časť dotazníku, a síce simuláciu. Simulácia predstavovala časť, ktorá odpovedala na vplyv politického presvedčenia. Respondentom boli predstavené štyri rozličné vety, ktoré mali funkciu výrokov politikov, ktorí neboli autorizovaní. Tieto vety, boli konkrétnymi časťami z Ústavy Slovenskej republiky a predstavovali objektívne informácie a zároveň sú súčasťou demokratického vládnutia Slovenskej republiky a mali by byť celospoločensky prijaté. Respondent nebol upozornený, že ide o výňatky z ústavy, však bol upomenutý, že ide o simuláciu a nejedná sa o reálne výroky politikov.

Po deskriptívnej analýze nasledovala časť, ktorá overovala autorom stanovené hypotézy. Všetky tri hypotézy predpovedali korelačný vzťah a preto prvou analýzou bolo meranie korelácie. V prvej hypotéze merala korelačný vzťah medzi silou presvedčenia a súhlasom na jednotlivé výroky. Výsledky analýzy priniesli zaujímavé zistenia. Hypotéza sa potvrdila len u dvoch zo štyroch výrokov. V diskusií boli rozoberané výsledky skrz celospoločenské témy a síce, že hypotéza sa nepotvrdila u výrokov, ktoré autorka určila tematicky ako témy rezonujúce spoločnosťou. Druhá a tretia hypotéza merajúca korelačný vzťah už v prvom kroku bola zamietnutá. Inými slovami neexistuje signifikantný vzťah medzi ľavicovým presvedčením a vyššou mierou súhlasu na jednotlivé výroky a zároveň neexistuje signifikantný vzťah medzi vyššou mierou politickej angažovanosti a podpory politika v konkrétnom výroku. Dáta boli podrobené aj regresnou analýzou a v prípade prvej hypotézy aj viacnásobnou regresnou analýzou.

Posledná časť bola venovaná diskusií výsledkov. Diskusia bola rozdelená na základe identifikácie politickej orientácie respondentov, pričom interpretované výsledky boli rozobrané z príčinného hľadiska. Zaujímavým zistením bolo napríklad, že výber vhodného vládnutia štátu na ľavo-pravej škále, pričom autor nepomenovával explicitne formy

vládnutia, ale vyzdvihol základné hodnoty každej formy, neboli v určitej miere zhodné so sebaidentifikáciou. V diskusií boli predstavené možné dôvody rozličného výberu, pričom autor diskutoval aj o rozličnom ponímaní pojmov zo strany respondenta. V diskusií sa taktiež nepotvrdilo konfirmačné skreslenie z teórie, kedy väčšina respondentov identifikovala, že ich presvedčenie nie je zhodné s okolím. Ľavicoví respondenti vykazovali väčšiu mieru súhlasu na jednotlivé výroky, však ako bolo spomínané v analýze táto korelácia nemá štatistickú významnosť. Na druhej strane najmenšiu mieru súhlasu vykazovali pravicoví respondenti.

Výsledky ukázali dva podstatné fenomény. Sila presvedčenia je veľmi silným predikátorom v istote súhlasu alebo nesúhlasu pri prijímaní informácií s politickým charakterom. Tento výsledok bol zhodný s výsledkami výskumov, ktoré boli predstavené v teórii, pričom tieto štúdie ešte rozšírili vedomie o tom, že sila politického presvedčenia môže byť tak významná, že voliči budú v rámci presvedčenia odmietať akýkoľvek iný argument, aj napriek tomu, že môže byť racionálne presvedčivejší. Zároveň výsledky ukázali, že respondenti nevykazujú stopercentnú mieru súhlasu s demokratickými časťami ústavy, čo môže ukazovať mieru skepticizmu a ovplyvnenia celospoločenskou náladou spojenou s aktuálnymi témami. Druhým zistením bolo, že politické presvedčenie v tomto výskume nemalo významný vplyv na vyhodnocovanie informácií. Práca však upozorňuje na limity výskumu, ktoré hovoria, že výsledky v tomto prípade nemožno generalizovať na populáciu, čo nebol primárny zámer výskumu.

Diplomová práca priniesla náhľad o dôležitosti politického presvedčenia, ktoré je pomerne zanedbávanou časťou pri tvorbe komunikačných stratégií v politickom kontexte. Zároveň v našom priestore neexistuje rozšírené skúmanie presvedčenia u voličov. Taktiež práca môže byť indikátorom pokračovania a zdokonaľovania výskumu v danom fenoméne a prispieť celkovo k politickej komunikácii a k voličom.

Summary

The diploma thesis focused on the political beliefs of Slovak voters. Paper set the goal of expanding awareness of the influence of political beliefs in the evaluation of information. This impact was measured regarding the theoretical part, which was divided into two main parts.

In the first part, the author defines important terms that determine the direction of the paper. Furthermore, it focuses on the concept of belief and narrows it down to the adjective political. It presents different approaches to defining this term. For an overall understanding of the topic, theoretical part points out the diversity of influences and presents the basic factors that influence its formation. This part of paper ends by categorizing beliefs and highlighting the importance of understanding the strength of political beliefs.

In the second part of the paper is defined the Slovak context. Specifically, political parties and party families. Subsequently, the work considers Slovak voters and their perception of democracy, while in these parts research is described that represent the perception of democracy in Slovakia. This part ends with an overview of voter preferences for parties and the level of trust in Slovak political leaders.

The research part presents the objectives of the work, which were defined to map the influence of political beliefs on the evaluation of information and the strength of political beliefs in the evaluation of information. Subsequently, the subject of the research was defined, and the hypotheses of the work were established. The hypotheses were drawn up based on the findings in the theoretical part. In the first hypothesis, the author focused on the strength of political conviction and the correlation in the evaluation of information. The second hypothesis considered the relationship between political beliefs and the evaluation of information, and the last one assumed a correlation between political engagement and support for a politician in the communication of specific information. In the next part, the method of data collection and the reason for its selection was described, while the measurement was carried out by means of a questionnaire survey. 155 respondents were involved in the research. The research sample was defined by two conditions. The first was that the respondents had to be from Slovakia. The second, that they had to be over 18 years old, due to the right to participate in voting. Other conditions were not established for the research.

The next part was devoted to the analysis of the collected data. The first of the

analyzes was descriptive, which analyzed the data from an external point of view. Here, the findings were brought by the analysis of the research sample, which consisted mostly of (61.9%) of female respondents. In terms of age, the sample was relatively balanced, the smallest group were respondents who were over 56 years old. Respondents also answered questions such as the place of residence or the highest level of education. On this question, people with higher education were the most represented. These results were considered in the limits of the research. Further, the descriptive analysis described the results for individual parts. The first was the identification of political beliefs by the respondent himself. When should they choose the perception of the environment and communication with the environment in political topics. Subsequently, they were supposed to identify appropriate governance in the state and personal identification of political orientation based on the left-right scale.

The analysis was also applied to the last part of the questionnaire, namely the simulation. The simulation represented the part that responded to the influence of political beliefs. Respondents were presented with four different sentences, which had the function of statements by politicians who were not authorized. These sentences were specific parts of the Constitution of the Slovak Republic and represented objective information, and at the same time they are part of the democratic governance of the Slovak Republic and should be accepted by society. The respondent was not warned that these were excerpts from the constitution, but he was reminded that this was a simulation and not real statements by politicians.

Descriptive analysis was followed by a part that verified the hypotheses established by the author. All three hypotheses predicted a correlational relationship and therefore the first analysis was to measure the correlation. In the first hypothesis, was measured the correlation between the strength of conviction and agreement on individual statements. The results of the analysis brought interesting findings. The hypothesis was confirmed in only two out of four statements. In the discussion, the results were presented through societal topics, namely that the hypothesis was not confirmed for the statements that the author determined thematically as topics resonating with society. The second and third hypotheses measuring the correlation relationship were already rejected in the first step of analysis. In other words, there is no significant relationship between leftist beliefs and a higher degree of agreement on individual statements, and at the same time there is no significant relationship between a higher political participation of voter and support for a politician in a

specific statement. The data were subjected to regression analysis and, in the case of the first hypothesis, multiple regression analysis.

The last part was devoted to the discussion of the results. The discussion was divided based on the identification of the political orientation of the respondents, while the interpreted results were analyzed from a causal point of view. An interesting finding it was, for example, that the choice of appropriate state governance on the left-right scale, while the author did not explicitly name the forms of governance, but highlighted the basic values of each form, was not consistent with self-identification to a certain extent. Possible reasons for the different choices were presented in the discussions, while the author also discussed the different understanding of the terms by the respondent. The confirmation bias from the theory was also not confirmed in the discussions when the majority of respondents identified that their beliefs did not coincide with those around them. Left-wing respondents showed a greater degree of agreement with individual statements, however, as mentioned in the analysis, this correlation has no statistical significance. On the other hand, right-wing respondents showed the lowest level of approval.

The results showed two essential phenomena. The strength of belief is a very strong predictor in the certainty of agreement or disagreement when receiving information of a political topics. This result was consistent with research findings presented in the theory, and these studies furthered the awareness that the power of political belief can be so significant that voters will reject any other argument within the belief, even though it may be more rationally convincing. At the same time, the results showed that the respondents do not show 100 % agreement with the democratic parts of the constitution, which may indicate a degree of skepticism and influence by the overall societal mood associated with current topics. The second finding was that political beliefs in this research did not have a significant effect on the evaluation of information. However, the work draws attention to the limits of the research, which say that the results in this case cannot be generalized to the population, which was not the primary purpose of the research.

The thesis brought an insight into the importance of political conviction, which is a relatively neglected part in the creation of communication strategies in a political context. At the same time, there is no widespread survey of the beliefs of voters in our area. Also, the work can be an indicator of the continuation and improvement of research in the given phenomenon and contribute to political communication and to voters in general.

Zdroje

Acharya, A., Blackwell, M., & Sen, M. (2018). Explaining Preferences from Behavior: A Cognitive Dissonance Approach. *The Journal of Politics*, 80(2), 400–411.

<https://doi.org/10.1086/694541>.

Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179–211. [https://doi.org/10.1016/0749-5978\(91\)90020-t](https://doi.org/10.1016/0749-5978(91)90020-t).

Allport, G. W. (1929). The Composition of Political Attitudes. *American Journal of Sociology*, 35(2), 220–238. <https://doi.org/10.1086/214980>.

Behavio. (2017). Volby 2017: Volební rozhodování, kampaně a povolební realita (online).

Dostupné z:

https://mapavolicu.behavio.cz/downloads/BEHAVIO_volby_2017_kampane_a_povolebni.pdf

Bell, D. (2014). What Is Liberalism? *Political Theory*, 42(6), 682–715.

<https://doi.org/10.1177/0090591714535103>.

Bell, E., Schermer, J. A., & Vernon, P. A. (2009). The Origins of Political Attitudes and Behaviours: An Analysis Using Twins. *Canadian Journal of Political Science*, 42(4), 855–879. <https://doi.org/10.1017/s0008423909990060>.

Bolsen, T., & Palm, R. (2019). Motivated reasoning and political decision making.

In Oxford research encyclopedia of politics.

Buchanan, I. (2018). *A Dictionary of Critical Theory (Oxford Quick Reference)* (2nd ed.). Oxford University Press.

Bútorová, Z., Gyarfášová, O. (2010). Občianska participácia: trendy, problémy, súvislosti. Bratislava: Inštitút pre verejné otázky, 457.

CASTLES, F. G., & MAIR, P. (1984). Left-Right Political Scales: Some “Expert” Judgments. *European Journal of Political Research*, 12(1), 73–88.
<https://doi.org/10.1111/j.1475-6765.1984.tb00080.x>

Datacube. (2021). Počet študentov a absolventov VŠ (online). Dostupné z:
http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SK_WIN/sv3024rr/v_sv3024rr_00_00_00_sk

Děd, M. (2016a). Hodnoty a ich klasifikácia. Fakulta verejnej politiky. Praha (online).
Dostupné z: https://revue.vsdanubius.sk/sites/default/files/Děd%20-%20Hodnoty%20a%20ich%20klasifikacia_1.pdf

DenníkN. (2022). Kotleba prišiel o mandát poslanca, tím zaniká aj poslanecký klub ĽSNS (online). Dostupné z: <https://dennikn.sk/minuta/2815052/>

Denton, R. E., & Woodward, G. C. (1990). *Political Communication in America*. NY: Praeger.

Deppe, Kristen D. 2017. *An Examination of Political Attitudes and Behavior Using Regulatory Focus Theory*. University of Nebraska, Lincoln, NE.

Eagly, A. H., & Chaiken, S. (1993). *The psychology of attitudes*. Harcourt brace Jovanovich college publishers.

Fazio, R. H. (1989). On the power and functionality of attitudes: The role of attitude. *Attitude structure and function*, 153-179.

Focus. (2020). Prieskum dôveryhodnosti politikov (online). Dostupné z:
<https://volby.sme.sk/pref/2/doveryhodnost>

Focus. (2020). Výsledky parlamentných volieb 2020 (online). Dostupné z:
<https://volby.sme.sk/pref/1/politicke-strany/p/focus>

Focus. (2022). Prieskum dôveryhodnosti politikov (online). Dostupné z:

<https://domov.sme.sk/c/22934705/prieskum-focus-politici-doveryhodnost.html>

Focus. (2022). Výsledky parlamentných volieb 2022 (online). Dostupné z:

<https://www.focus-research.sk/archiv/volebne-preferencie-politicky-stran-maj-2022/>

Focus. (2022). Volebné preferencie politických strán (online). Dostupné z:

<https://www.focus-research.sk/archiv/volebne-preferencie-politicky-stran-jun-2022/>

Glynn, I. (2016). *Asylum policy, boat people and political discourse*. Palgrave Macmillan.

DOI: [10.1057/978-1-137-51733-3](https://doi.org/10.1057/978-1-137-51733-3).

Goliaš, P., Hajko, J., Piško, M. (2017). Demokraciu na Slovensku ohrozuje populizmus a korupcia (online). Dostupné z:

https://www.kas.de/documents/252038/253252/7_dokument_dok_pdf_50580_27.pdf/ef7d2fa1-820d-1d72-4bf3-2da7cdb0e10c?version=1.0&t=1539648375788

Gregersen, T., Doran, R., Böhm, G., Tvinnereim, E., & Poortinga, W. (2020). Political Orientation Moderates the Relationship Between Climate Change Beliefs and Worry About Climate Change. *Frontiers in Psychology*, 11.

<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01573>

Gyárfášová, O., 2015. To sladké slovo demokracia... Spokojnosť s demokraciou a politické odcudzenie na Slovensku. *Sociológia* 47, 4: 365-389.

Gyárfášová, O. (2017) Spätný pohľad na voľby 2016: demokratický proces a ideologické profily voličov. Existuje zhoda medzi voličmi a „ich“ stranami? (online). Dostupné z:

http://www.sociologia.sav.sk/cms/uploaded/2543_attach_TB_Gyarfasova_prezentacia.pdf

Hajdu, D., Klingová, K. (2020). Vnímanie demokracie a konšpirácií na Slovensku (online).

Dostupné z: https://www.globsec.org/wp-content/uploads/2020/09/Voices-of-Central-and-Eastern-Europe_Slovensko_verzia-pre-tlac.pdf

Helmová, M. (2021). Pandémia koronavírusu a prejavy verbálnej nenávisti v jazyku

politiky (online). Dostupné z:

https://conferences.euba.sk/jazykapolitika/www_write/files/2021/helmova.pdf

Heywood, A. (2015a). Key concepts in politics and international relations. Bloomsbury Publishing., 29.

Heywood, A. (2015b). Key concepts in politics and international relations. Bloomsbury Publishing., 33.

Heywood, A. (2015c). Key concepts in politics and international relations. Bloomsbury Publishing., 79.

Chaffee, S. H. (1975). Political communication: Issues and strategies for research (Vol. 4). SAGE Publications, Incorporated.

Izdenczyová, N. (2008). Hodnoty a ciele a dôsledky ich kongruencie a inkongruencie pre subjektívnu pohodu. Prešov: Prešovská univerzita.

Kavalír, P. (2005). K problematice výzkumu hodnot a hodnotových preferencií. *Československá psychologie*, 49(4), 333-341.

Jackson, B. (2013). Social democracy. *The Oxford handbook of political ideologies*, 348-363.

Katz, D. (1960). The Functional Approach to the Study of Attitudes. *Public Opinion Quarterly*, 24(2, Special Issue: Attitude Change), 163. <https://doi.org/10.1086/266945>.

Kiesler, C.A., Collins, B.E., Miller, N., (1969). *Attitude Change*. New York: Wiley.

Kohoutek, R. (2008) In Děd, M. (2016b). Hodnoty a ich klasifikácia. Fakulta verejnej politiky. Praha (online). Dostupné z:

https://revue.vsdanubius.sk/sites/default/files/Děd%20-%20Hodnoty%20a%20ich%20klasifikacia_1.pdf

Kollárová, Z., Onuferová, M. (2022). Matovič sľubuje na bilborde 200 eur na diéta. Aj keby balíček prešiel, nedostal by ich každý (online). Dostupné z: <https://e.dennikn.sk/2901316/matovic-slubuje-na-bilborde-200-eur-na-dieta-aj-keby-balicek-presiel-nedostane-ich-kazdy/>

Kopeček, L. (2006). *Demokracie, diktatury a politické stranictví na Slovensku*. Brno, Centrum pro demokracii a kulturu.

Kováčová, N., Kováčová, S., Cevárová, D., & Kiššová, K. (2019). Politický marketing a voličské správanie v komunálnych voľbách 2018 na Slovensku. MSD, 58.

Kováčová, N., Kováčová, S., Cevárová, D., & Kiššová, K. (2019). Politický marketing a voličské správanie v komunálnych voľbách 2018 na Slovensku. MSD.

Danzig, M. E. (1963). *THE INDIVIDUAL IN SOCIETY: A TEXTBOOK OF SOCIAL PSYCHOLOGY*. By David Krech, Richard S. Crutchfield, and Egerton S. Ballachey. New York: McGraw-Hill Book Company, 1962. 564 pp. Illustrated. *Social Forces*, 41(4), 408–410. <https://doi.org/10.2307/2573292>

Kuchta, R. (2021). Extrémizmus v online priestore na Slovensku. Aktéri, témy, platformy a stratégie (online). Dostupné z: <https://www.isdglobal.org/wp-content/uploads/2022/01/Extrémizmus-v-online-priestore-na-Slovensku.pdf>

McClung Lee, A. (1949). LAZARSELD, PAUL F., BERNARD BERELSON, and HAZEL GAUDET. The People's Choice: How the Voter Makes Up His Mind in a Presidential Campaign. (Second edition.) Pp. xxxiii, 178. New York: Columbia University Press, 1948. \$2.75. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 261(1), 194. <https://doi.org/10.1177/000271624926100137>

Leška, D. (2013). Hlavné etapy formovania systému politických strán na Slovensku po roku 1989. Bratislava. Ústav európskych štúdií a medzinárodných vzťahov.

Dodson, K. (2009). *The American Voter, Revisited* By Michael S. Lewis-Beck, William G. Jacoby, Helmut Norpoth and Herbert F. Weisberg University of Michigan Press. 2008. 493 pages.. *Social Forces*, 88(2), 986–987. <https://doi.org/10.1353/sof.0.0251>

Lippmann, W. (1965). *Public opinion*. 1922. URL: http://infomotions.com/etexts/gutenberg/dirs/etext04/pbp_nn10.htm.

Manza, J. (2011). *Political sociology*. In Oxford Bibliographies Online, Sociology Module. Oxford University Press. DOI: 10.1093/OBO/9780199756384-0001.

McNabb, D.E. (2010). *Research Methods for Political Science: Quantitative and Qualitative Methods* (2nd ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315701141>.

Mcnair, B. (2017). *An introduction to political communication*. Routledge, s. 3.

Metzger, M. J., Hartsell, E. H., & Flanagin, A. J. (2020). Cognitive dissonance or credibility? A comparison of two theoretical explanations for selective exposure to partisan news. *Communication Research*, 47(1), 3-28.

Mikuš, R., Gurňák, D., Máriássyová, A. (2016). Analýza volebnej podpory Mariána Kotlebu ako reprezentanta krajnej pravice v krajských voľbách 2013. *Sociológia - Slovak Sociological Review*, 48(1), 48-70. 0049-1225.

Monroe, K. R., & Maher, K. H. (1995). Psychology and rational actor theory. *Political psychology*, 16(1), 1-21.

Moy, P., & Bosch, B. J. (2013). 16 Theories of public opinion. In *Theories and models of communication* (pp. 289-308). De Gruyter Mouton.

Mutz, D. (1998). Effects of Perceptions of Mass Opinion. In *Impersonal Influence: How Perceptions of Mass Collectives Affect Political Attitudes* (Cambridge Studies in Public Opinion and Political Psychology, pp. 177-178). Cambridge: Cambridge University Press.

Mutz, D. C., Sniderman, P. M., & Brody, R. A. (Eds.). (1996). *Political persuasion and*

attitude change. University of Michigan Press. DOI: 10.3998/mpub.9496.

Neundorf, A., & Smets, K. (2017). Political socialisation and the making of citizens.

Nordsieck, W. (2020). Parties and elections in Europe (online). Dostupné z:

<http://www.parties-and-elections.eu/slovakia.html>

Ochieng, P. A. (2009). An analysis of the strengths and limitation of qualitative and quantitative research paradigms. *Problems of Education in the 21st Century*, 13, 13.

Plávková, O. (2014). Demokratizačný proces na Slovensku po roku 1989 v očakávaniach verejnosti. *Studia Politica Slovaca*, 7(1), 3-20. 1337-8163.

Plichtová, J., Šestáková, A. (2018). Slovník základných pojmov participácie občanov a verejnosti v kontexte demokracie.

Polačková, A., Cirner, M. (2013). Prieskum politicko-ideologických preferencií študentov FF U v Prešove. Inštitút politológie. Prešovská univerzita v Prešove.

Pomper, G. M. (1978). The impact of the American voter on political science. *Political Science Quarterly*, 93(4), 617-628.

Powell, L., & Cowart, J. (2015). *Political campaign communication: Inside and out*. Routledge.

Benoit, W. L. (2017). The functional theory of political campaign communication. *The Oxford Handbook of Political Communication*, 195-207.

Powell, L. and Cowart, J. (2003). *Political Campaign Communication: Inside and Out*. Boston, MA: Allyn & Bacon.

Prorok, V. (2012). *Tvorba rozhodování a analýza v politice*. Grada Publishing as.

Prysby, C., Scavo, C. *Analyzing Voting Behavior*.

Adorno, T.W., Frenkel-Brunswik, E., & Sanford, R.N. (2004). Rokeach M. The open and closed mind: investigations into the nature of belief systems and personality systems. New York: Basic Books, 1960.

Rosenberg, M. (1942). Analyzing Political Attitudes. *The Social Studies*, 33(2), 68-70.

Rybář, M. (2003). Stranícke rodiny a prípad Slovenska: Niekoľko teoretických poznámok.

SAV, 2009. Záujem občanov o politické dianie na Slovensku (online). Dostupné z: https://www.sav.sk/?lang=sk&charset=&doc=services-news&news_no=2535

Sekerák, M. (2019). Towards conservatism? Party politics in Slovakia at the end of the 2010. *European View*, 18(2), 233-241.

Smith, M. B., Bruner, J. S., & White, R. W. (1956). *Opinions and personality*. John Wiley & Sons.

Smolka, S., & Smolkova, E. (2017). Vplyv marketingu v politike na voličské správanie. *Marketing Science & Inspirations*, 12(2), 12–22.

Sópoci, J.(1998). Voličské správanie. *Sociológia-Slovak Sociological Review*, (1), 47-60.

Strmiska, M., Hloušek, V., Kopeček, L., & Chytilík, R. (2006). Politické strany moderní Evropy. PORTÁL sro.

Šagath, D. (2007). Hodnotový systém a jeho prejavy v predvolebnej kampani. *Slovenská politologická revue*, (4), 130-142.

Taber, C. S., Cann, D., & Kucsova, S. (2009). The motivated processing of political arguments. *Political Behavior*, 31(2), 137-155.

Tóth, M. G. Učebné texty ku kurzu Politická komunikácia na FiF UK v Bratislave.

Tóth, M. G. Učebné texty ku kurzu Politická komunikácia na FiF UK v Bratislave.

TRANSPARENCY INTERNATIONAL. (2022). Slovensko sa v rebríčku vnímania korupcie zlepšilo (online). Dostupné z: <https://transparency.sk/sk/slovensko-sa-v-rebricku-vnimania-korupcie-zlepsilo/>

Van Rythoven, E. (2021). Walter Lippmann, emotion, and the history of international theory. *International Theory*, 1-25.

Žubárová, V., Borárosová, I. (2016). Migrácia v médiach: utečenci versus migranti. Chápanie migrantov a utečencov v mediálnom priestore v kontexte pozitívnej a negatívnej mediatizácie.

Žuborová, V. (2010). Re – definícia typológie politických aktérov v kontexte s politickou komunikáciou a politickým marketingom. *Slovenská politická revue*.

Zoznam obrázkov

Obrázok 1: Kauzálny lievik na predvídanie hlasovania voliča (Sopóci. 1998. s. 5).....	7
Obrázok 2: Subjektívne a objektívne faktory politického rozhodovania (Prorok, 2012, s. 39).....	13
Obrázok 3: Lineárne spektrum (Heywood, 2017, s. 33), autorské spracovanie	15

Zoznam grafov

Graf 1: Výsledky parlamentných volieb 2020 (Focus, 2020)	23
Graf 2: Výsledky parlamentných volieb 2022 (Focus, 2022)	23
Graf 3: Prieskum dôveryhodnosti politikov (Focus, 2020)	24
Graf 4: Prieskum dôveryhodnosti politikov (Focus, 2022)	24
Graf 5: Výsledky dotazníku. Pohlavie respondentov, autorské spracovanie	29
Graf 6: Vek respondentov, autorské spracovanie	30
Graf 7: Najvyššie dosiahnuté vzdelanie, autorské spracovanie	31
Graf 8: Miesto bydliska, autorské spracovanie	32
Graf 9: Politická angažovanosť, autorské spracovanie	32
Graf 10: Komunikácia s okolím o politických témach, autorské spracovanie	33
Graf 11: Zhoda presvedčenia respondenta s okolím, autorské spracovanie	34
Graf 12: Sila politického presvedčenia, autorské spracovanie	35
Graf 13: Výber vhodného vládnutia, autorské spracovanie	36
Graf 14: Sebaidentifikácia politického presvedčenia, autorské spracovanie	37
Graf 15: Súhlas s výrokom 1., autorské spracovanie	38
Graf 16: Podpora politika vo výroku 1., autorské spracovanie	39
Graf 17: Súhlas s výrokom 2., autorské spracovanie	40
Graf 18: Podpora politika vo výroku 2., autorské spracovanie	40
Graf 19: Súhlas s výrokom 3., autorské spracovanie	41
Graf 20: Podpora politika vo výroku 3., autorské spracovanie	42
Graf 21: Súhlas s výrokom 4., autorské spracovanie	43
Graf 22: Súhlas s výrokom 4., autorské spracovanie	43
Graf 23: Porovnanie zhody politického presvedčenia respondenta a okolia a komunikácie o politických témach u ľavicových respondentov, autorské spracovanie	51
Graf 24: Výsledky ľavicových respondentov vo výbere vhodnej vlády, autorské spracovanie	52
Graf 25: Porovnanie zhody politického presvedčenia respondenta a okolia a komunikácie o politických témach u pravicových respondentov, autorské spracovanie	53
Graf 26: Výsledky pravicových respondentov vo výbere vhodnej vlády, autorské spracovanie	54
Graf 27: Porovnanie zhody politického presvedčenia respondenta a okolia a komunikácie o politických témach u stredových respondentov, autorské spracovanie	55

Graf 28: Výsledky stredových respondentov vo výbere vhodnej vlády, autorské spracovanie.....	56
--	----

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1: Výsledky dotazníku. Pohlavie respondentov, autorské spracovanie	29
Tabuľka 2: Vek respondentov, autorské spracovanie.....	30
Tabuľka 3: Najvyššie dosiahnuté vzdelanie, autorské spracovanie	31
Tabuľka 4: Miesto bydliska, autorské spracovanie	32
Tabuľka 5: Politická angažovanosť, autorské spracovanie	33
Tabuľka 6: Komunikácia s okolím o politických témach, autorské spracovanie.....	33
Tabuľka 7: Zhoda presvedčenia respondenta s okolím, autorské spracovanie	34
Tabuľka 8: Sila politického presvedčenia, autorské spracovanie	35
Tabuľka 9: Výber vhodného vládnutia, autorské spracovanie	36
Tabuľka 10: Sebaidentifikácia politického presvedčenia, autorské spracovanie	37
Tabuľka 11: Súhlas s výrokom 1., autorské spracovanie	38
Tabuľka 12: Podpora politika vo výroku 1., autorské spracovanie.....	39
Tabuľka 13: Súhlas s výrokom 2., autorské spracovanie	40
Tabuľka 14: Podpora politika vo výroku 2., autorské spracovanie.....	41
Tabuľka 15: Súhlas s výrokom 3., autorské spracovanie	41
Tabuľka 16: Podpora politika vo výroku 3., autorské spracovanie.....	42
Tabuľka 17: Súhlas s výrokom 4., autorské spracovanie	43
Tabuľka 18: Súhlas s výrokom 4., autorské spracovanie	43
Tabuľka 19: Výsledky regresnej analýzy pri výroku 1., autorské spracovanie.....	45
Tabuľka 20: Výsledky regresnej analýzy pri výroku 2., autorské spracovanie.....	45
Tabuľka 21: Výsledky regresnej analýzy pri výroku 3., autorské spracovanie.....	46
Tabuľka 22: Výsledky regresnej analýzy pri výroku 4., autorské spracovanie.....	47
Tabuľka 23: Výsledky viacnásobnej lineárnej regresie, autorské spracovanie.....	48
Tabuľka 24: Výsledky ľavicových respondentov v súhlase na výroky v simulácií, autorské spracovanie	52
Tabuľka 25: Výsledky podpory politikov ľavicových respondentov vo výrokoch v simulácií, autorské spracovanie.....	53
Tabuľka 26: Výsledky pravicových respondentov v súhlase na výroky v simulácií, autorské spracovanie.....	54
Tabuľka 27: Výsledky pravicových respondentov v podpore politikov vo výrokoch v simulácií, autorské spracovanie.....	55
Tabuľka 28: Výsledky stredových respondentov v súhlase na výroky v simulácií, autorské	

spracovanie.....	56
Tabuľka 29: Výsledky stredových respondentov v podpore politikov vo výrokoch v simulácií, autorské spracovanie.....	57

SCHVÁLENO

Institut komunikačných štúdií a žurnalistiky FSV UK Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce											
TUTO ČASŤ VYPLŇUJE STUDENT/KA:											
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Bc. Nina Ševčíková	Razítko podatelny: <table border="1"> <tr> <td colspan="2">Univerzita Karlova</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Fakulta sociálních věd</td> </tr> <tr> <td>Došlo dne:</td> <td>28-07-2021 -1-</td> </tr> <tr> <td>C:</td> <td>168 Příloh:</td> </tr> <tr> <td>Přidělena:</td> <td></td> </tr> </table>	Univerzita Karlova		Fakulta sociálních věd		Došlo dne:	28-07-2021 -1-	C:	168 Příloh:	Přidělena:	
Univerzita Karlova											
Fakulta sociálních věd											
Došlo dne:	28-07-2021 -1-										
C:	168 Příloh:										
Přidělena:											
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2020/2021											
E-mail diplomantky/diplomanta: 54290166@fsv.cuni.cz											
Studijní obor/forma studia: Strategická komunikace/ prezenční											
Název práce v češtině: Vplyv politického presvedčenia na vyhodnocovanie objektívnych informácií											
Název práce v angličtině: The influence of political beliefs on the evaluation of objective information											
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013) (diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí) LS 2021/2022											
Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků): Politická scéna na Slovensku je polarizovaná. Vplýva na ňu viaceré faktorov, ako napríklad veľká diverzita politických strán, ktoré zachádzajú až do krajnej pravice. Politické presvedčenie slovenských voličov je teda rôznorodé a na jej formovanie vplýva aj komunikácia samotných politikov. Vďaka efektom, ktoré sa nazývajú <i>messenger effect</i> alebo aj <i>backfire effect</i> vieme, ako vplýva komunikácia politického činiteľa na preferenciu voličov. Avšak v súčasnom výskume absentuje skúmanie, ako veľmi vplýva komunikácia určitého politického subjektu na politický postoj u voličov v prípade, že daná informácia má objektívny charakter, ale ide zo strany politika, s ktorým sa daný volič nestotožňuje. Práca sa zameria na slovenskú politickú scénu a jej voličov z dôvodu, že v Národnej rade je krajne pravicová strana, ktorá má výraznú komunikáciu na sociálnych sieťach. Komunikácia tejto strany je vo vedeckej oblasti pomerne vyskúmanou oblasťou, preto sa v práci môžeme opierať o relevantné zdroje a výskumy.											
Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků): Diplomová práca si dáva za cieľ za pomoci kvantitatívneho výskumu zmapovať vplyv politického presvedčenia u slovenských voličov na ich neskoršie vyhodnocovanie objektívnych informácií zo strany politického subjektu, s ktorým sa nestotožňujú. Vychádza z predchádzajúcich výskumov, ktoré sa zameriavajú na <i>messenger effect</i> , <i>backfire effect</i> a jav <i>shoot the messenger</i> , kde sa v tomto prípade práca bude sústrediť hlavne na objektívnu informáciu a jej následné spracovanie u voliča, pričom výskum bude pracovať s politickým postojom a sympatizovaním k určitému politikovi. Výskumom chceme odpovedať na výskumnú otázku, ktorá znie: Ako vplýva politické presvedčenie na vyhodnocovanie objektívnych informácií zo strany politického subjektu, s ktorým sa volič nestotožňuje?											
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):											
1. Úvod <ul style="list-style-type: none"> ○ - Vymedzenie témy ○ - Cieľ práce 											
2. Zhrnutie súčasného výskumu v kontexte témy <ul style="list-style-type: none"> ○ - Kľúčové pojmy a ich definícia 											

- - Uvedenie do problematiky
  - - Vymedzenie slovenskej politickej scény
  - - Komunikácia vybraných politických činiteľov
3. Vplyv politického postoja na formovanie názoru
    - Backfire effect, messenger, shooting the messenger a iné
  4. Metodológia
  5. Výsledky
  6. Záver
    - Vyhodnotenie
  7. Zdroje
  8. Prílohy

Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období);
Vedecké štúdie, príspevky na sociálnych sieťach vybraných politikov

Metody (techniky) zpracování materiálu:

Kvantitatívny výskum, experiment

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

Esposito, S. R., Hornsey, M. J., & Spoor, J. R. (2013). Shooting the messenger: Outsiders critical of your group are rejected regardless of argument quality. *British Journal of Social Psychology*, 52(2), 386-395.

Publikácia sa zaoberá pojmami ako *ingroup* a *outgroup* a prijímaním kritiky od skupiny a jednotlivca. Štúdia je zameraná na štyri modely, ktoré opisujú kvalitu a dôležitosť argumentu pri tvorbe kritiky. Berie do úvahy úlohu skupiny a jednotlivca tzv. outsidera a opisuje jav *shoot the messenger*.

Schultz, J. R., & Maddox, K. B. (2013). Shooting the messenger to spite the message? Exploring reactions to claims of racial bias. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 39(3), 346-358.

Titul, ktorý pozostáva z dvoch experimentov skúmal rolu komunikátora, samotnej správy a aj publika, kde sledoval to, ako si vytvára hodnotiacu reakciu, pričom toto publikum bolo rasovo zaujaté. Z výsledkov výskumu vyšlo, že rasový odpor je prítomný pri hodnotení komunikátora a vytváraní si názoru na správu.

Dragojlović, N. (2015). Listening to outsiders: The impact of messenger nationality on transnational persuasion in the United States. *International Studies Quarterly*, 59(1), 73-85.

Táto štúdia sa zaoberá tzv. messenger efektom, pričom sa zameriava a skúma či rozdielna národná príslušnosť je znevýhodňovaná pri ovplyvňovaní americkej spoločnosti a či dochádza v určitom kontexte ku polarizácii publika.

Baum, M. A., & Groeling, T. (2009). Shot by the messenger: Partisan cues and public opinion regarding national security and war. *Political Behavior*, 31(2), 157-186.

Práca sa zaoberá javom *shot by the messenger*, kde dáva do pozornosti verejnú mienku, kde skúma jej ovplyvňovanie a takticizáciu sa sústreďuje na dôležitosť reputácie médií. Výskum je prínosný na dotvorenie obrazu o význame a dôveryhodnosti médií.

Knobloch-Westerwick, S., Johnson, B. K., & Westerwick, A. (2015). Confirmation bias in online searches: Impacts of selective exposure before an election on political attitude strength and shifts. *Journal of Computer-Mediated Communication, 20*(2), 171-187.

Štúdiá sa opiera o selektívne vyhľadávanie informácií, tzv. confirmation bias v politickom kontexte. Skúma, aké sú dopady používania internetu a vyhľadávani politických tém a ako si ich objekty výskumu neskôr spracovávajú a vytvárajú si postoje.

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

STOLÁRIKOVÁ, Kristína: *Morálny kontext politického postoja. Vplyv emócie odporu na politickú stabilitu*. Bratislava, 2013. Diplomová práca. Univerzita Komenského v Bratislave, Fakulta sociálnych a ekonomických vied, Ústav sociálnej antropológie. Vedúca práce Jerotjjevič, Danijela.

TOKARČIKOVÁ, Zuzana. *Negatívne kampane na sociálnych sieťach na príklade slovenských parlamentných volieb v roku 2020*. Praha, 2021. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra marketingové komunikace a public relations. Vedoucí práce Konrádová, Marcela.

Datum / Podpis studenta/ky

.....2021.

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzují, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Mgr. Anna Šhavít, Ph.D.

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

.....
Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNÝ FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO OBORU.

Prílohy

Príloha 1: Výskumný dotazník

Vplyv politického presvedčenia na vyhodnocovanie informácií

Dobrý deň všetkým, moje meno je Nina Ševčíková a som študentkou 5. ročníka v odbore strategická komunikácia na Karlovej univerzite v Prahe. Chcela by som vás poprosiť, o vyplnenie môjho anonymného dotazníka k diplomovej práci, ktorá skúma vplyv politického presvedčenia u voličov na vyhodnocovanie informácií. Budem rada za každú vašu odpoveď. Ak by vás zaujímali výsledky výskumu alebo by ste mali otázky, prosím, neváhajte ma kontaktovať na mailovej adrese: 54290166@fsv.cuni.cz. Ďakujem!

54290166@fsv.cuni.cz (nesdíleno) [Přepnout účet](#)

*Povinné pole

Boli ste voliť v posledných piatich rokoch? (prezidentské, parlamentné, komunálne) *

- Áno, zúčastnil som sa vo všetkých voľbách
- Áno aj, ale nezúčastnil/a som sa všetkých volieb za posledných 5 rokov
- Neviem
- Nie, nezúčastňujem sa volieb

So svojím okolím (rodina, priatelia) sa rozprávam o politike. *

- Súhlasím
- Neviem
- Nesúhlasím

Celé moje okolie (rodina, priatelia) má zhodné politické presvedčenie s mojím. (napr. volili by ste rovnakého kandidáta pri parlamentných voľbách) *

- Súhlasím
- Neviem
- Nesúhlasím

Vyberte podľa vlastného uváženia, aká forma vládnutia v štáte vám je najbližšie: *

- Štát sa prejavuje ako silne mocný, odmieta akékoľvek iné etnické skupiny na svojom území a odmieta demokraciu ako vhodný politický systém
- Štát presadzuje ako základné hodnoty poriadok, tradícia či rešpektovanie autorít. Neuznáva radikálne zmeny voči ekonomike.
- Nemám vyhranený názor
- Štát presadzuje základné hodnoty slobody, rovnosti či ciele k inováciám a zmenám.
- Štát smeruje k absolútnej rovnosti, odmieta autority. Historicky podporuje komunizmus.

Myslíte si, že máte silné politické presvedčenie? *

- Úplne súhlasím
- Súhlasím
- Nemám vyhranený názor
- Skôr nesúhlasím
- Nesúhlasím

Vedeli by ste sa na nasledujúcej škále zaradiť? *

- Moje presvedčenie sa prikláňa k extrémne pravicovej politike.
- Moje presvedčenie sa prikláňa k pravicovej politike.
- Moje presvedčenie sa prikláňa k stredovej (ľavicovo-pravicovej) politike.
- Moje presvedčenie sa prikláňa k ľavicovej politike.
- Moje presvedčenie sa prikláňa k extrémne ľavicovej politike.
- Neviem sa zaradiť

Politické výroky

Nasledujúca časť je simuláciou, kde si môžete prečítať 4 rôzne výroky. Budeme predpokladať, že ich povedal nejaký politik v takom obsahovom znení, ako je písané v tomto dotazníku. Prosím, odpovedajte s týmto zreteľom na otázky.

"Všetci občania Slovenskej republiky by mali mať rovnaké práva."

Súhlasíte s daným výrokom? *

- Úplne súhlasím
- Súhlasím
- Nemám vyhranený názor
- Nesúhlasím
- Úplne nesúhlasím

Podporili by ste politika, s ktorým sa stotožňujete a povedal by obsahovo rovnaký *
výrok?

- Úplne súhlasím
- Súhlasím
- Nemám vyhranený názor
- Nesúhlasím
- Úplne nesúhlasím

„Každý občan má právo na slobodný vstup na územie Slovenskej republiky.“

Súhlasíte s daným výrokom? *

- Úplne súhlasím
- Súhlasím
- Nemám vyhranený názor
- Nesúhlasím
- Úplne nesúhlasím

Podporili by ste politika, s ktorým sa stotožňujete a povedal by obsahovo rovnaký *
výrok?

- Úplne súhlasím
- Súhlasím
- Nemám vyhranený názor
- Nesúhlasím
- Úplne nesúhlasím

"Nikoho nemožno poslať na nútené práce alebo nútené služby."

Súhlasíte s daným výrokom? *

- Úplne súhlasím
- Súhlasím
- Nemám vyhranený názor
- Nesúhlasím
- Úplne nesúhlasím

Podporili by ste politika, s ktorým sa stotožňujete a povedal by obsahovo rovnaký výrok? *

- Úplne súhlasím
- Súhlasím
- Nemám vyhranený názor
- Nesúhlasím
- Úplne nesúhlasím

„Každý má právo na život. Ľudský život je hodný ochrany už pred narodením.“

Súhlasíte s daným výrokom? *

- Úplne súhlasím
- Súhlasím
- Nemám vyhranený názor
- Nesúhlasím
- Úplne nesúhlasím

Podporili by ste politika, s ktorým sa stotožňujete a povedal by obsahovo rovnaký *
výrok?

- Úplne súhlasím
- Súhlasím
- Nemám vyhranený názor
- Nesúhlasím
- Úplne nesúhlasím

Demografické otázky

Vaše pohlavie: *

- žena
- muž
- iné

Váš vek: *

- 18 - 25
- 26 - 35
- 36 - 45
- 46 - 55
- viac ako 56

Aké je vaše najvyššie dosiahnuté vzdelanie? *

- bez vzdelania
- základné
- stredné s maturitou
- stredné bez maturity
- vysokoškolské I. stupňa
- vysokoškolské II. stupňa
- vysokoškolské - doktorské, vyššie

Miesto bydliska *

- obec
- mesto do 50 000 obyvateľov
- mesto od 50 000 do 100 000 obyvateľov
- mesto nad 100 000 obyvateľov

Ďakujem veľmi pekne za vaše cenné odpovede.